

Pohjois-Savon elinkeino, liikenne- ja ympäristökeskuksen
hankeraportti 2025

Saimaannorpan suojelun ja kalastuksen yhteensovittaminen 2026–2031

Mikkelissä 30.12.2025

Maa- ja metsätalousministeriölle

Maa- ja metsätalousministeriö asetti Pohjois-Savon elinkeino, liikenne- ja ympäristökeskukselle tulostavoitteeksi laatia esitykset kalastusrajoituksiksi vuosille 2026–2031. Työn toteuttamiseen maa- ja metsätalousministeriö myönsi määrärahan hankkeen toteuttamiseen. Työn tavoitteena oli selvittää saimaannorpan suojelun ja kalastuksen yhteensovittamiseen liittyviä näkökantoja ja kehittämistoiveita. Työssä arvioitiin saimaannorpan suojelemiseksi asetettujen kalastuksen rajoittamistoimenpiteiden riittävyttä ja vaikutuksia sekä laadittiin ehdotukset kalastusrajoitusten kehittämiseksi. Pohjois-Savon ELY-keskus esittää myös muita toimenpiteitä, joilla saimaannorpan suojelu- ja yhteistyötä voidaan kehittää. Esitykset tuli toimittaa maa- ja metsätalousministeriölle 31.12.2025 mennessä.

Hankkeessa laadittiin vaikutusarviointi kalastusrajoitusten vaikutuksista omistus- ja kalastusoikeuden käyttömahdollisuuteen, kaupalliseen ja vapaa-ajankalastukseen sekä kalanpyydysten aiheuttamiin sivusaaliskuolemiin ja saimaannorpan suojelutavoitteisiin. Saimaannorppakannan kehitystä arvioitiin suojelustrategiassa asetettuihin tavoitteisiin nähden.

Hankkeessa toteutettiin kysely saimaannorpan suojelun ja kalastuksen yhteensovittamisesta keskeisille sidosryhmille ja kaupallisille kalastajille. Lisäksi toteutettiin kansalaiskysely vastaavasta aiheesta. Näiden lisäksi järjestettiin alueelliset kuulemis- ja keskustelutilaisuudet Rääkkylässä, Savonlinnassa, Puumalassa ja Taipalsaarella. Kalanpyydyskuolleisuuden ja saimaannorppakannan kehitystä käsiteltiin ympäristöministeriön asettamassa asiantuntija- ja seurantaryhmän kokouksissa. Saimaan kalataloutta, norppaturvallisten rysien kehittämishankkeita ja elinkeino, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimenpideesityksiä käsiteltiin kalastuslain mukaisessa kalatalouden yhteistyöryhmän kokouksessa joulukuussa 2025.

Toimenpide-esitykset turvaavat saimaannorpan suojelun suojelustrategiassa asetettujen tavoitteiden mukaisesti sekä kalastuksen järjestämisen ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestäväällä tavalla. Toimenpiteet varmistavat yhteistyön kehittämisen saimaannorpan suojelussa. Saatuaan työnsä päätökseen Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus luovuttaa työnsä maa- ja metsätalousministeriölle.

Mikkelissä 30.12.2025

Johtava kalatalousasiantuntija Teemu Hentinen, Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Kalatalousasiantuntija Tero Nieminen, Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Marko Varpunen ja Pauliina Varpunen, Trustiikki Oy

Erikoistutkija Tapio Keskinen, Luonnonvarakeskus

Sisällys

Maa- ja metsätalousministeriölle	2
Tiivistelmä	5
Johdanto.....	6
Saimaan kalatalous ja saaliit.....	7
Kaupallinen kalastus	7
Vapaa-ajankalastus	10
Vapaa-ajankalastuksen kehitys.....	11
Kalastusrajoitusten vaikutukset kotimaisen kalan käyttöön ja omistusoikeuden käyttömahdollisuuteen.....	13
Vaikutukset omistus- ja kalastusoikeuteen	13
Vaikutukset kaupalliseen kalastukseen.....	13
Kalatalouden välilliset vaikutukset	14
Vaikutukset vapaa-ajankalastukseen.....	14
Kalastusrajoitusten vaikutukset saimaannorpan suojelutavoitteisiin ja kalanpyydyskuolleisuuteen	15
Saimaannorppakannan kehitys ja nykytila.....	15
Kalastusrajoitukset ja kalanpyydyskuolleisuuden kehitys.....	17
Kalanpyydyskuolleisuus suhteessa kannan kokoon.....	19
Rajoitusalueen riittävyyden arviointi	19
Ympärivuotisten kalastusrajoitusten vaikutukset sivusaaliskuolleisuuteen	20
Verkkokalastuskiellon vaikutukset sivusaaliskuolleisuuteen	22
Muikkuverkkojen aiheuttama sivusaaliskuolleisuus	23
Toimenpide-esitykset.....	24
Kalastusrajoitusalue ja -rajoitukset.....	24
Kalastusrajoitusten toimeenpano.....	27
Kalastuksen valvonta, tiedotus, yhteistyö ja norppaturvallinen kalastus.....	27
Toimenpiteet kalastuksen valvonnan kehittämiseksi	27
Toimenpiteet tiedotuksen, yhteistyön ja norppaturvallisen kalastuksen kehittämiseksi.....	28
Alueellisten kuulemistilaisuuksien keskeiset tulokset	29
Kuulemistilaisuudet ja ohjelma	29
Kuulemistilaisuuksien keskusteluosio	29
Keskustelu ympärivuotisista kalastusrajoituksista.....	31
Keskustelu verkkokalastuskiellon ajankohdasta	31
Keskustelu muikkuverkoista	32
Keskustelu norppaturvallisen kalastuksen kehittämisestä.....	32
Kysely keskeisille organisaatioille ja kaupallisille kalastajille	32
Vastaajien tausta	32
Tyytyväisyys nykyisiin rajoituksiin.....	33
Verkkoliinan langan paksuus	34
Verkkokiellon pituus	35
Kansalaiskyselyn tulokset.....	36
Tulosten luotettavuudesta	36
Sivusaaliskuolemien hyväksyminen	36
Verkkokalastuskiellon pituus.....	37
Verkkoliinan langan paksuus	39
Muikkuverkon kieltoaika	39
Lähteet	40
Liitteet	41
Liite 1. Verkkoihin kuolleiden saimaannorppien määrät eri kuukausina vuosina 2000–2010.....	41
Liite 2. Verkkoihin kuolleiden saimaannorppien määrät eri kuukausina vuosina 2011–2020.....	41

Tiivistelmä

Saimaan vuosittainen kalasaalis on noin 3 000 000 kiloa. Saimaalla kalastaa 57 000 vapaa-ajankalastajaa ja 200 kaupallista kalastajaa. Vuonna 2024 sisävesien kaupallisesta saaliista Saimaan alue tuotti 25 prosenttia. Kuhan osalta vastaava luku oli 21 % ja muikun osalta 46 %. Saimaan kaupallisten kalastajien saalis oli 1 300 000 kiloa, jonka taloudellinen arvo tuottajahinnoilla (alv 0 %) oli 3 600 000 euroa. Taloudellisesti arvokkaimmat lajit olivat muikku 2 200 000 euroa ja kuha 1 100 000 euroa. Vapaa-ajankalastuksen saalis oli 1 700 000 kiloa, josta ahven, kuha ja hauki muodostivat 1 300 000 kiloa.

Saimaannorppaa suojellaan ympäristöministeriön johdolla laaditun saimaannorpan suojelustrategian ja toimenpidesuunnitelman mukaisesti. Viimeiset 14 vuotta saimaannorppakanta on kasvanut asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Saimaannorppakanta on kasvanut sadalla yksilöllä kuudessa vuodessa ja syntyvyys on tuplaantunut 15 vuodessa. 2000-luvulla kanta on kasvanut noin 240 yksilöstä noin 530 yksilöön. Uhanalaisuus on muuttunut äärimmäisen uhanalaisesta erittäin uhanalaiseksi.

Kalastusrajoitusten seurauksena vesialueen omistajien kalastusoikeuden käyttömahdollisuus on kaventunut. Ympärivuotisesti on kielletty vahvalankaiset verkot, riimuverkot, pitkäsiima, kalatäkyiset koukkupyydykset, väljänieluiset katiskat ja merrat sekä päältä suljetut rysät ilman norpanestokalteria. Verkkokalastuskielto ja ympärivuotiset verkkorajoitukset vähentävät verkkokalastusta ja lisäävät pyydyskustannuksia. Saimaannorpan suojelemiseksi asetetut rajoitukset kohdistuvat voimakkaimmin vesialueen omistajien kalastusmahdollisuuksiin. Yleiskalastusoikeuksilla tapahtuvaan kalastukseen rajoitukset eivät vaikuta.

Kalastusrajoitusalueen merkittävät laajentamiset vuosina 2011, 2016 ja 2021 sekä rajoitusalueen yhtenäistäminen aukottomaksi vuonna 2016 ovat vähentäneet saimaannorppien pyydyskuolleisuutta sekä lisänneet kannan kasvunopeutta ja syntyvyyttä. Kalanpyydysten aiheuttama havaittu kuolleisuus on laskenut suhteessa kannan kokoon nähden. Uusilla pesimäalueilla vapaaehtoinen sopimusmenettely on turvannut kuuttien elossa säilymistä. Vuosina 2021–2025 kaikki kuutit syntyivät voimassa oleville kalastusrajoitusalueille tai vapaaehtoisesti laajennetuille kalastusrajoitusalueille. Kevään ja alkukesän verkkokalastuskiellon vaikutuksesta kuuttien kokonaiskuolleisuus on vähentynyt. Kuutteja kuolee verkkokalastuskiellon jälkeen, erityisesti heinäkuusta lokakuuhun ja kevättalvella. Aikaisemmin heinäkuun kuolleisuus oli muita ajankohtia suurempi, mutta vuosina 2021–2025 heinäkuun kuolleisuus ei erottunut muista ajankohdista. Pyydyskuolleisuuden riski on suurin nuorilla saimaannorppilla ensimmäisten 15 kuukauden aikana.

Ympärivuotiset kalastusrajoitukset ovat osoittautuneet toimiviksi ja kuutteja vanhempia norppia jää kalanpyydyksiin hyvin harvoin. Vuosina 2021–2025 ei havaittu yhtään aikuisen (ikä > 4 v) norpan kuolemaa kalanpyydyksiin. Myös 1–4-vuotiaiden norppien havaitut kalanpyydyskuolemat ovat olleet erittäin vähäisiä. Vuosina 2005–2014 aikuisia norppia havaittiin kuolleeksi jo pelkästään verkkoihin keskimäärin alle kaksi yksilöä vuodessa. Norpalle vaarallisten pyydysten kieltä, erityisesti vahvalankaisten ja riimuverkkojen ympärivuotinen kieltä, on vähentänyt kuolleisuutta yhdessä rajoitusalueen laajentamisen kanssa.

Esitykset turvaavat saimaannorppakannan kasvun suojelustrategian tavoitteiden mukaisesti. Kotimaisen kalan saatavuus ja käyttö sekä Saimaan kalastusmahdollisuudet turvataan. Rajoitukset eivät rajoita aikaisempaa enempää omistus- ja kalastusoikeuden käyttömahdollisuutta. Kalastusrajoitusalueen pinta-alaksi esitetään 3134 km² ja sitä laajennetaan 336 km² aikaisempaan asetukseen nähden. Verkkokalastuskiellon ajallinen pituus esitetään säilytettävän ennallaan, 15.4.–30.6. Muikkuverkkojen osalta esitetään kieltäajaksi 15.4.–15.6. Ympärivuotisten kalastusrajoitusten osalta esitetään vähäisiä muutoksia.

Pohjois-Savon ELY-keskus esittää tiiviimpää yhteistyötä vesialueen omistajien kanssa keinopesäverkoston kehittämisessä ja varautumisessa ilmastonmuutoksen aiheuttamiin pesimäolosuhteiden heikentymisen vaikutuksiin. Tiedotuksen ja valvonnan kehittäminen ovat keskeisiä toimenpiteitä. Suojelun ja kalastuksen yhteensovittamisen toivotaan korostuvan tiedottamisessa aikaisempaa enemmän.

Johdanto

Saimaannorppa (*Pusa hispida saimensis*) on kotoperäinen norpan alalaji, jota esiintyy vain Suomessa. Saimaannorppa on luokiteltu Suomessa erittäin uhanalaiseksi. Sen suojelua ohjaa sekä kansallinen lainsäädäntö että Euroopan unionin direktiivit ja kansainvälisten luonnonsuojelusopimusten velvoitteet. Suomessa laji on rauhoitettu luonnonsuojelulain (1096/1996) nojalla. EU:n luontodirektiivin (92/43/ETY) mukaan saimaannorpan osalta edellytetään tiukkaa suojelua lajin koko esiintymisalueella.

Saimaannorppaa suojellaan ympäristöministeriön johdolla laadittujen saimaannorpan suojelun strategioiden ja toimenpidesuunnitelmien periaatteiden mukaisesti. Vuoteen 2022 ulottuneessa saimaannorpan suojelustrategiassa oli asetettu välitavoitteeksi, että talvikannan koko kasvaa vähintään 400 yksilöön vuoteen 2025 mennessä. Välitavoite saavutettiin kuusi vuotta etuajassa. Vuonna 2022 päivitetyn saimaannorpan suojelustrategiassa määritellään suojelutavoitteet, joita seurataan kolmen mittarin avulla:

- Mittari 1
  - Ylläpidetään saimaannorppakannan kasvua siten, että kannan keskimääräinen kasvunopeus on 3–6 % vuodessa. Kasvunopeus arvioidaan vuosittain viiden vuoden jaksoina liukuvalla keskiarvolla, sattuman ja luontaisen vaihtelun vaikutusten vähentämiseksi.
- Mittari 2
  - Saimaannorppa palaa takaisin alueille, joilla sitä on aiemminkin esiintynyt, ja levinneisyyttä kuvaavat tiedot osoittavat norpan pystyvän lisääntymään kaikissa osissa levinneisyysalueitaan.
- Mittari 3
  - Näköpiirissä olevassa tulevaisuudessa ei ole ilmastonmuutoksen lisäksi muita epävarmuustekijöitä, jotka viittaisivat kannan kehityksen muuttuvan epävakaaaksi.

Saimaannorpan suojelutavoitteena on suotuisan suojelun taso. Luontodirektiivin mukaan suojelun taso katsotaan suotuisaksi kun:

- Lajin kannan kehittymistä koskevat tiedot osoittavat, että laji pystyy pitkällä aikavälillä selviytymään luonnollisten elinympäristöjensä elinkelteisena osana.
- Lajin luontainen levinneisyysalue ei pienene eikä ole vaarassa pienenemään ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa.
- Lajin kantojen pitkäaikaiseksi säilymiseksi on ja tulee todennäköisesti olemaan riittävän laaja elinympäristö.

Pesäpoikas- ja kalanpyydyskuolleisuus ovat olleet suurimmat tunnetut saimaannorpan kuolemia aiheuttaneet tekijät. Ilmastonmuutoksesta johtuvaa normaalia korkeampaa pesäpoikaskuolleisuutta on pystytty vähentämään tekemällä apukinoksia heikkoina lumitalvina. Keinopesistä on onnistuttu kehittämään norpalle soveltuvia malleja, joiden käytön uskotaan lisääntyvän tulevaisuudessa. Keinopesäverkoston laaja käyttöönotto edellyttää hyvää yhteistyötä maa- ja vesialueen omistajien kanssa. Kalanpyydyskuolleisuutta on pyritty vähentämään kalastusta säätelemällä sekä normien että sopimusten nojalla jo pitkään.

Rajoitusalueet ovat kasvaneet huomattavasti (kuva 8.) ja vuodesta 2016 alkaen rajoitusalue on ollut yhtenäinen Etelä-Saimaalta aina Pohjois-Karjalan Pyhäselälle sekä Puruveden länsiosiin saakka. Nykyään se kattaa noin 68 % koko Saimaan pinta-alasta. Vuonna 2025 rajoitusalueen koko oli 3034 km², 236 km² enemmän kuin asetuksella säädetty kalastusrajoitusalue. Sekä sopimukset että valtioneuvoston asetus ovat määräaikaista, ne ovat voimassa 14.4.2026 saakka.

Saimaan kalatalous ja saaliit

Kaupallinen kalastus

Kaupallisen kalastuksen arviot perustuvat kaupallisten kalastajien Varsinais-Suomen ELY-keskukselle tekemiin saalisilmoituksiin vuodelta 2024 ja Luonnonvarakeskuksen tilastopalveluiden tekemiin haastatteluihin. Vuonna 2024 Saimaalla kalasti 197 kaupallista kalastajaa, joista yli puolet käytti verkkoja (taulukko 1). ”Muu pyydys” koostuu lähinnä erilaisista merroista.

Taulukko 1. Saimaalla vuonna 2024 eri pyydyksiä käyttäneiden kaupallisten kalastajien lukumäärät.

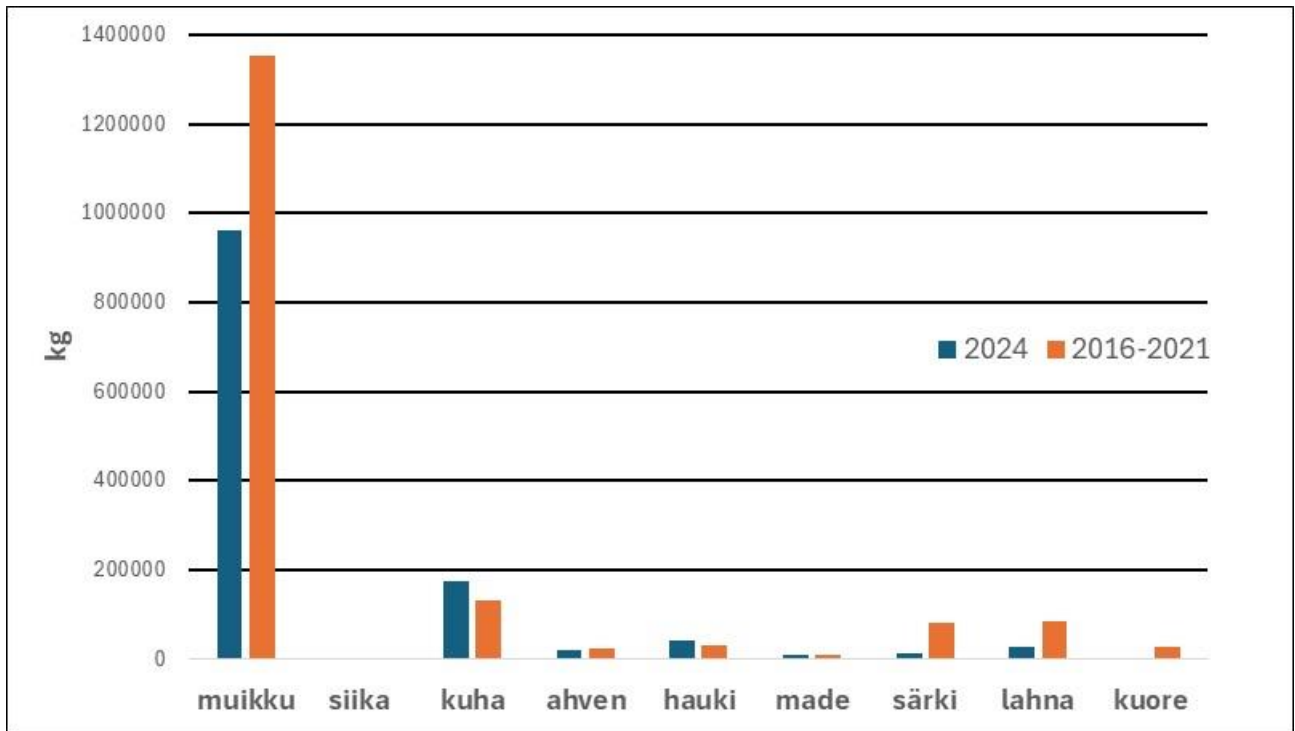
Pyydys	Lukumäärä
Trooli	11
Nuotta	31
Verkko	123
Rysä	36
Muu pyydys	34
Hoitokalastus	3
Vapapyydys	25

Koko maan kaupallisesta sisävesisaaliista Saimaan alue tuotti 25 %. Kuhan osalta vastaava luku oli 21 % ja muikun osalta 46 %. Kaupallisten kalastajien yhteenlaskettu saalis Saimaan alueelta oli noin 1,3 miljoonaa kiloa. Lähes miljoona kiloa tästä saaliista oli muikkua (kuva 1). Muikkusaaliista troolilla saatiin (60 %) ja nuotalla (40 %). Verkko- ja rysäsaaliin osuus oli vain muutamia prosentteja. Kaupallisen kalastuksen saaliin taloudellinen arvo tuottajahinnoilla (alv 0 %) vuonna 2024 oli 3,6 miljoonaa euroa. Taloudellisesti arvokkaimmat lajit vuonna 2024 olivat muikku 2,2 miljoonaa euroa ja kuha 1,1 miljoonaa euroa (kuva 2).

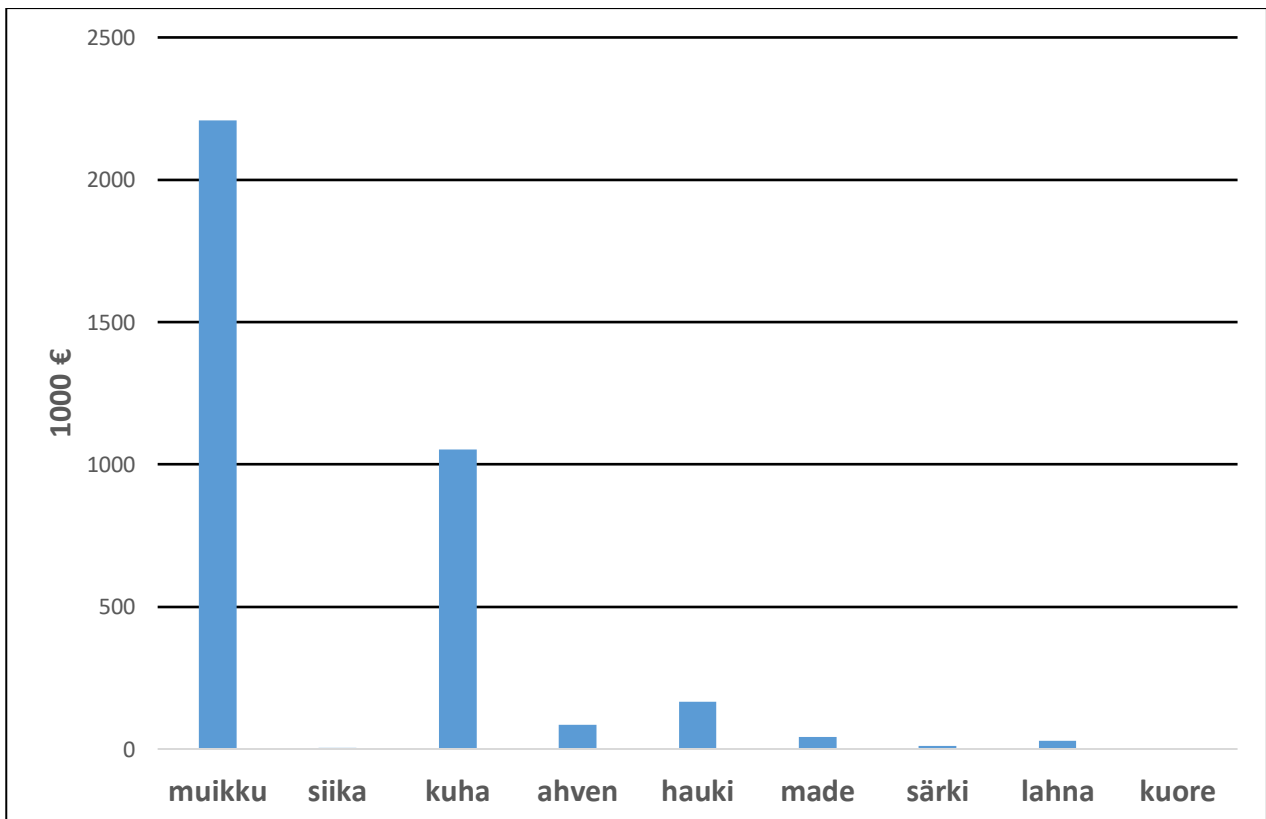
Vuonna 2024 kaupallisten kalastajien saama kuhasaalis oli 175 000 kg. Saaliista verkoilla saatiin reilu 60 % ja rysillä lähes 30 %. Kesällä verkkopyynnin osuus saaliista on hyvin pieni, mutta talvella koko saalis saadaan verkoilla (kuva 3).

Ahvensaalis oli hieman yli 21 000 kg. Verkolla saatiin reilut 60 % saaliista ja rysällä noin neljännes. Suurimmat saaliit saatiin loppukesällä, jolloin verkko oli tärkein pyyntimuoto (kuva 4). Rysän merkitys oli suurin keväällä ja alkukesästä.

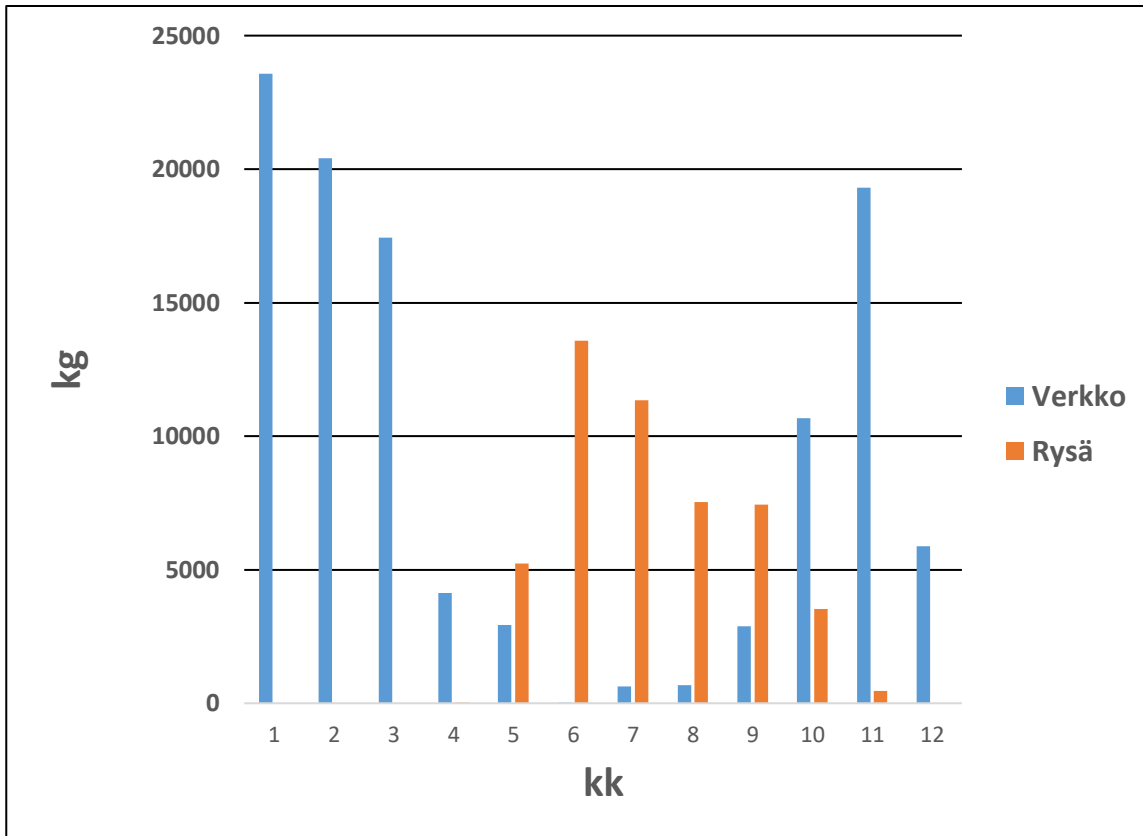

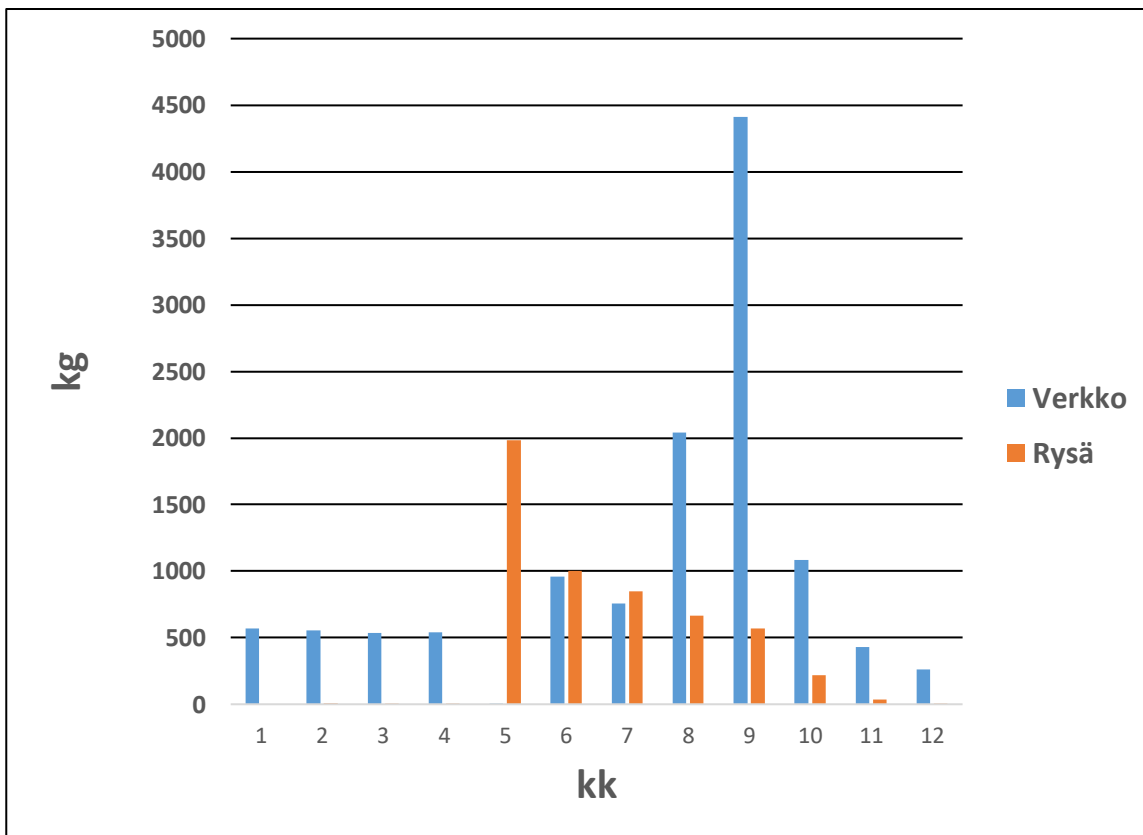
Kuva 1. Saimaan alueen kaupallisten kalastajien saalis lajeittain 2024 ja vuosien 2016–2021 keskiarvo (Maa- ja metsätalousministeriö 2021).

Kuva 2. Saimaan kaupallisen kalastuksen saaliin arvo tuottajahinnoilla laskettuna (alv 0 %) vuonna 2024.

Kuva 3. Saimaan kaupallisen kuhasaaliin (kg) jakautuminen verkko- ja rysäpyynnin kesken kuukausittain.

Kuva 4. Saimaan kaupallisen ahvensaaliin (kg) jakautuminen verkko- ja rysäpyynnin kesken kuukausittain.

Vapaa-ajankalastus

Luonnonvarakeskuksen kalastuskyselyn perusteella Saimaalla kalasti 1.8.2024–31.7.2025 32 000 asutokuntaa ja 57 000 henkilöä (taulukko 2). Suurimmillaan kalastusaktiivisuus oli vapaa-ajan asuntojen asutokunnissa ja pienimmillään kaupungeissa. Lähes kaikilla kalastusmuodoilla eniten asutokuntia kalastukseen osallistui syksyllä ja heinäkuussa (kuva 5). Heinäkuun merkitys korostuu, kun otetaan huomioon jakson pituus verrattuna muihin kausiin. Talvella kalastusta harjoittaneiden asutokuntien määrä oli muita kausia pienempi kaikilla suosituilla kalastusmuodoilla.

Taulukko 2. Saimaalla kalastaneiden asutokuntien ja henkilöiden määrä eri ositteissa.

Osite	Asutokunnat	Henkilöt
Vapaa-ajan asunnot	13 579	21 667
Kaupunki	11 047	17 256
Maaseutu	7 462	17 978
Yhteensä	32 088	56 901

Vapaa-ajankalastuksen kokonaissaalis Saimaalta oli yhteensä 1,7 miljoonaa kiloa. Pinta-alaan suhteutettuna se on noin 4 kg/ha. Ahven, hauki ja kuha muodostivat saaliista noin 1,3 miljoonaa kiloa. Ahvenella ja hauella syksy, kevätkausi ja heinäkuu olivat tärkeimmät pyyntikaudet talven ollessa vähemmän tärkeä. Kuhalla sen sijaan kevään merkitys ei ollut niin suuri talvikauden ollessa tärkeä kuhasaaliin kannalta. Syyskaudella saatiin noin 40 % kokonaissaaliista, talvella noin 15 %, keväällä 25 % ja heinäkuussa noin 20 %. Ahventa saatiin yli 600 000 kiloa, haukea lähes 500 000 kiloa, kuhaa 260 000 kiloa ja muikkua 70 000 kiloa.

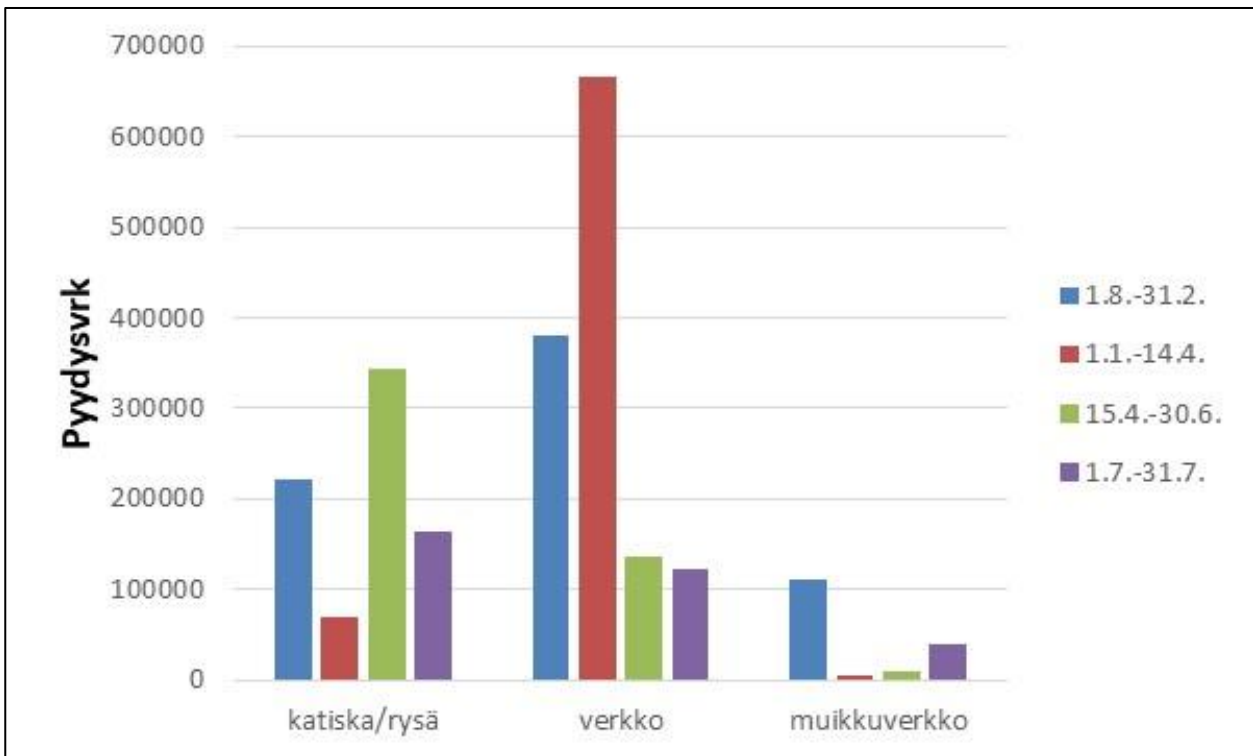
Verkolla saatiin 28 % kokonaissaaliista, heittokalastusvälineillä 20 %, katiska/rysällä 18 % ja onki/pilkillä 16 %. Ahvensaaliissa tärkeimmät kalastusmuodot olivat katiska/rysä, verkko, onki/pilkki ja heittokalastus. Haukisaaliin tärkeimmät kalastusmuodot olivat heittokalastus, vetouistelu ja verkko. Kuhasaaliista yli puolet saatiin verkoilla, loput heittokalastamalla ja vetouistelemalla. Made- ja lahnasaaliit saatiin pääosin verkoilla ja muikkusaalis muikkuverkoilla.

Aktiivisista kalastustavoista kalastuspäiviä kertyi lähes 900 000. Suosituin kalastusmuoto näistä oli onki/pilkki, mutta heittokalastus oli lähes yhtä suosittua (taulukko 3). Passiivisista kalastustavoista verkko oli ylivoimaisesti käytetyin pyydys ennen katiska/rysää.

Taulukko 3. Aktiivisten ja passiivisten kalastustapojen pyyntiponnistukset Saimaalla 1.8.2024–31.7.2025. Aktiivisille kalastustavoille on esitetty pyyntipäivien lukumäärä ja passiivisille kalastustavoille pyydysvuorokaudet. Koukku/siimapyydyksille ja muille kalastustavoille on esitetty pyyntipäivien määrä.

Kalastustavat	Pyyntipäivät	Pyydysvuorokaudet
Onki/pilkki	320 230	
Heittokalastus	304 978	
Vetouistelu	250 934	
Katiska/rysä		800 975
Verkko		1 303 772
Muikkuverkko		166 666
Koukku/siima	16 634	
Muu pyydys	21 115	

Passiivisten pyydysten käyttöä kuvataan pyydysvuorokausilla. Yhteensä pyydysvuorokausia kertyi 2,3 miljoonaa, joista verkon osuus oli 1,3 miljoonaa (taulukko 3). Katiska/rysällä oli eniten pyydysvuorokausia keväällä (kuva 5). Verkkopyynnissä suurin pyyntiponnistus oli talvella ja toiseksi suurin syksyllä. Muikkuverkon käyttö rajoittui käytännössä syksyyn ja heinäkuuhun.

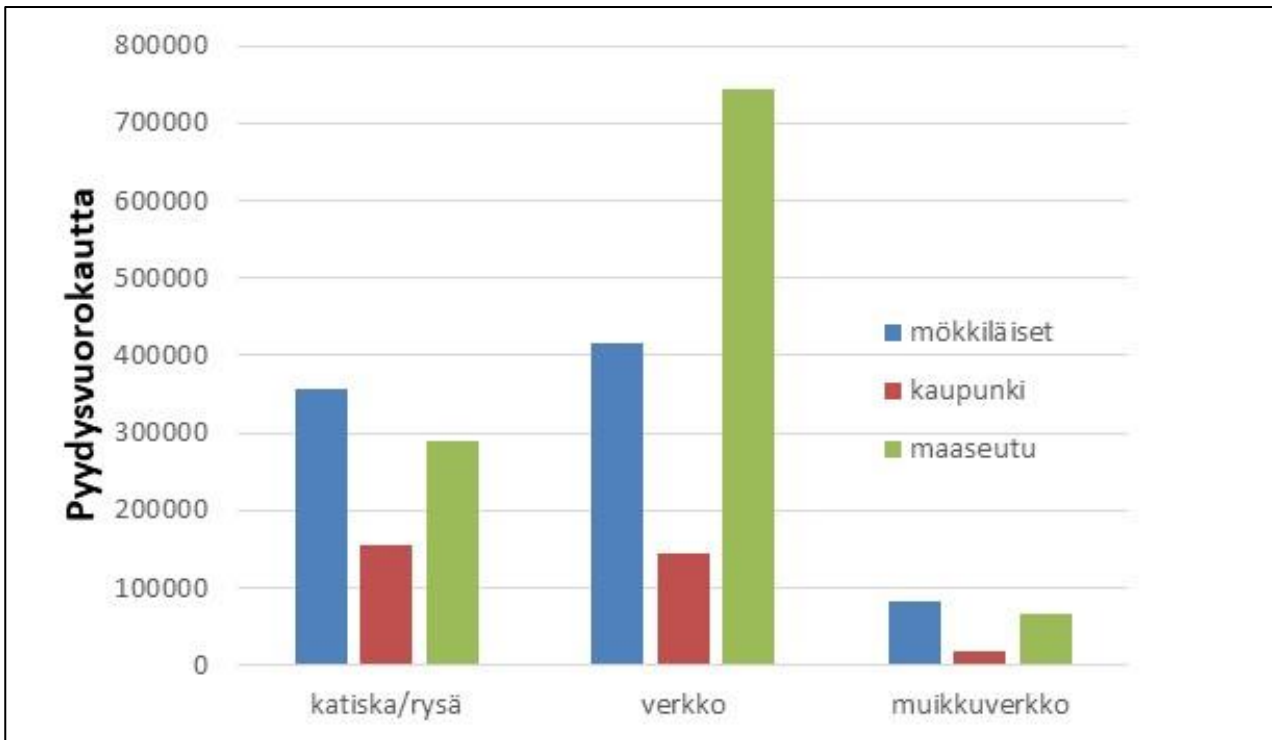
Kuva 5. Pyyntiponnistus pyydysvuorokausina passiivisilla pyydyksillä kausittain Saimaalla 1.8.2024–31.7. 2025.

Pyyntiponnistus verkkokalastuksessa oli selvästi suurin maaseudun asukkailla (kuva 6). Katiska/rysäkalastuksessa sen sijaan mökkiläiset olivat kaikkein aktiivisimpia. Kaupunkilaisten passiivisten pyydysten käyttö oli vähäistä.

Talviaikaa lukuun ottamatta katiska/rysäkalastus on suosituinta mökkiläisten keskuudessa. Maaseudun asukkaat tuottivat suurimman osan verkkojen pyyntiponnistuksesta talvella ja keväällä. Heinäkuussa sen sijaan mökkiläiset olivat innokkaimpia verkkokalastuksen harrastajia. Muikkuverkkoja maaseudun asukkaat ja mökkiläiset käyttivät suunnilleen saman verran. Kaupunkilaiset käyttivät passiivisia kalastustapoja kaikilla jaksoilla muita vähemmän.

Vapaa-ajankalastuksen kehitys

Kalastaneiden määrä oli suunnilleen samalla tasolla kymmenen vuoden takaiseen verrattuna. Suurimmat muutokset olivat kaupunkilaisten kalastusaktiivisuuden väheneminen erityisesti passiivisilla pyydyksillä ja heittokalastuksen lisääntyminen. Vetouistelu ja verkkokalastus olivat sen sijaan vähentynyt. Katiska/rysäkalastus on lisääntynyt. Kyselyssä katiska ja rysä oli luokiteltu samaan kategoriaan. Rysän käyttö vapaa-ajankalastuksessa on vähäistä, joten pääosin lisääntyminen on tapahtunut katiskapyynnissä. Katiskojen rakenne on kehittynyt ja pyytävyys parantunut. Samoin myös norppaturvallisten katiskojen markkinointi on voinut lisätä katiskapyynnin suosiota.

Kuva 6. Pyyntiponnistus pyydysvuorokausina passiivisilla pyydyksillä Saimaalla eri kalastajaryhmissä Saimaalla 1.8.2024–31.7.2025.

Verkkokalastuksen vähentyminen on yleinen ilmiö koko maassa, sillä vuodesta 2010 vuoteen 2024 verkkokalastajien määrä on lähes puolittunut. Kymmenen vuotta sitten verkkojen pyyntiponnistuksen arvioitiin Saimaalla vapaa-ajankalastuksessa olevan 5,3 pyydysvrk/ha, kun se nyt oli 3,1 pyydysvrk/ha. Verkkokalastus on edelleen maaseudun asukkaiden harrastus, mutta heinäkuussa mökkiläiset kalastivat verkolla enemmän kuin paikalliset, samalla tavalla kuin kymmenen vuotta sitten.

Vapaa-ajankalastajien kokonaissaalismäärä oli samalla tasolla kymmenen vuoden takaiseen, mutta lajien kesken oli tapahtunut muutoksia. Ahven-, hauki- ja kuhasaaliit olivat kasvaneet huomattavasti, mutta muikkusaalis oli romahtanut alle puoleen. Toisin sanoen kasvaneet muiden lajien saaliit kompensoivat muikkusaaliin romahduksen. Muikkuverkkojen käyttöä on rajoitettu saimaannorpan suojelemiseksi vuodesta 2021 alkaen. Viimeiset viisi vuotta muikkuverkkojen käyttökielto on ollut 15.4–20.6. Muikkukannoille on tyypillistä myös voimakkaat kannanvaihtelut, joten suuret vaihtelut myös saaliissa ovat normaali ilmiö. Verkkokalastuksen merkitys oli vähentynyt myös saaliista tarkasteltaessa. Kun kymmenen vuotta sitten verkoilla saatiin saaliista 48 %, niin tässä kyselyssä se oli vain 32 %. Heittokalastuksen saalis oli sen sijaan yli kaksinkertaistunut aiempaan verrattuna, mikä näkyy myös kohdelajien saaliin kasvuna.

Heinäkuun verkkokalastus on noussut usein esille keskustelussa norpan suojelun vuoksi tehtävistä kalastusrajoituksista. Aivan kuten kymmenen vuotta sitten, heinäkuussa verkkokalastusta harjoittivat erityisesti mökkiläiset. Kun otetaan jakson pituus huomioon, niin mökkiläisten pyyntiponnistus on 533 pyydysvrk/pvä heinäkuussa. Loppuvuoden aikana vastaava luku on 257 pyydysvrk/pvä.

Saimaalla kalastaa sekä vapaa-ajan että kaupallisia kalastajia varsin suuri määrä. Yhteenlaskettu hehtaarisaaalis on noin 7 kg/ha. Tästä muikkua on vajaa 3 kg. Sisävesien ekologisesti kestäväksi saaliskapasiteetiksi muikkukannoille on arvioitu keskimäärin 6 kg/ha, joten Saimaalla muikun kalastus vaikuttaa olevan kestävällä tasolla.

Kalastusrajoitusten vaikutukset kotimaisen kalan käyttöön ja omistusoikeuden käyttömahdollisuuteen

Vaikutukset omistus- ja kalastusoikeuteen

Saimaalla, kuten muuallakin Suomessa, suurin osa vesialueista on yksityisessä omistuksessa. Kalastuslain mukaisesti kalastusoikeus perustuu vesialueen omistukseen. Kalastusoikeudella on vahva oikeussuoja, joka perustuu lainsäädännöllisiin ja perustuslaillisiin periaatteisiin. Kalastusoikeus katsotaan omaisuudeksi, jota suojaa Suomen perustuslain 15 §:n omaisuudensuoja. Tämä tarkoittaa, että kalastusoikeutta ei voida rajoittaa tai poistaa ilman laillista perustetta ja mahdollisesti korvausta. Lähtökohtaisesti vesialueen omistajalla tai osakaskunnalla on oikeus päättää kalastuksesta alueellaan, vuokrata kalastusoikeuksia ja myöntää lupia. Kalastuksen rajoittamisen tulee olla oikeasuhteista ja välttämätöntä.

Vuodesta 2016 alkaen Pohjois-Savon ELY-keskuksen ja vesialueen omistajien välisillä sopimuksilla on rajoitettu kalastusta samasisältöisesti kuin Valtioneuvoston asetuksessa eräistä kalastusrajoituksista Saimaalla. Kalastusrajoitukset koskevat eniten verkkokalastusta ja puuttuvat voimakkaimmin siihen kalastukseen, joka tapahtuu vesialueen omistajan myymien lupien nojalla. Kalastusrajoitukset vievät vesialueen omistajien päätäntävaltaa ja kalastusoikeutta juuri niiden pyydysten osalta, jotka ovat kalastusoikeuden käytön konkreettinen elementti. Yhden pyyntimuodon rajoittaminen parantaa yleensä toisen pyyntimuodon saaliita tai muuttaa aikajaksoa, jolloin saalista saadaan. Saimaannorpan suojelemiseksi asetetut rajoitukset kohdistuvat voimakkaimmin verkko- ja koukkukalastukseen vähentäen eniten vesialueen omistajan lupaan perustuvia kalastusmahdollisuuksia ja saalista verkkokieltoaikana.

Ympärivuotisesti on kielletty vahvalankaiset verkot, riimuverkot, pitkäsiima, kalatäkyiset koukkupyydykset, väljänieluiset katiskat ja merrat sekä päältä suljetut rysät ilman norpanestokalteria. Voimassa olevien kalastusrajoitusten seurauksena vesialueen omistajien kalastusoikeuden käyttömahdollisuus on kaventunut, mutta verkkokalastus on mahdollista osan aikaa vuodesta ohutlankaisilla verkoilla. Yleiskalastusoikeuksien turvin tapahtuvaa vapakalastusta ei ole tarve rajoittaa saimaannorpan suojelemiseksi. Kalastusrajoitukset eivät vaikuta yleiskalastusoikeuksilla tapahtuvaan kalastukseen.

Vaikutukset kaupalliseen kalastukseen

Vuonna 2024 sisävesien kaupallisen kalastuksen saalis oli 5 miljoonaa kiloa ja arvo 15,7 miljoonaa euroa. Tästä Saimaan osuus on 1,3 miljoonaa kiloa eli 25 prosenttia. Kaupallisessa kalastuksessa rajoitukset vaikuttavat saaliin ympärivuotiseen toimitusvarmuuteen ja saalishuippuihin ja sitä kautta kalastajahintoihin. Kaupallisessa kalastuksessa ei voida käyttää avorysiä alkukesän muikun pyynnissä, kun norpat ruokailevat kalapesässä ja karkottavat saalista. Norppakarkottimille ei ole myönnetty poikkeuslupia sisävesillä. Toimivaa norppaturvallista muikkurysää ei ole saatu kehitettyä useista yrityksistä huolimatta. Muikkuparvi ei mene suljetuissa rysissä norpanestokalterin läpi. Muikun pyyntiin alkukesän aikana ei ole korvaavia pyydyksiä, mikä vähentää kalastajan tuloja kevään ja alkukesän aikana. Muikun hinta on keväällä ja alkukesällä korkeampi kuin myöhemmin avovesikaudella.

Verkkojen ja avorysien käyttö olisi tehokasta kevätaikaisessa särkikalajien sekä ahvenen, hauen ja kuhan pyynnissä. Kevään ja alkukesän aikana taloudellisesti kannattava avorysäkalastus ei ole mahdollista norppien aiheuttaman saalismenetysten ja häiriön vuoksi. Avorysäkalastusta voidaan korvata osin suljetuilla norppaturvallisilla rysillä ja katiskapyynnillä. Viimeisten vuosien aikana norppaturvalliset rysät ovat yleistyneet avoveden aikaisessa kalastuksessa ja korvanneet verkkokalastusta. Vuonna 2024 kuhan kokonaissaalista saatiin rysillä lähes 30 prosenttia ja verkoilla yli 60 prosenttia (kuva 3). Aikaisemmin verkkosaaliin osuus oli yli 90 prosenttia. Verkkokalastuskielto mahdollistaa ahvenen kalastuksen heinäkuussa

korkean kysynnän aikana. Verkoilla pyydettyä ahven on suurikokoista ja siitä saatava hinta keskimääräistä korkeampi. Verkkokalastuksen merkitys ahvenen osalta vaihtelee huomattavasti Saimaan eri osissa. Ahvenen pyyntiin on kehitetty norppaturvallisia rysiä, mutta niiden heikkoutena on pyydysten kalleus sekä siirtämisen hitaus ja vaikeus. Viimeisten vuosien aikana norppaturvalliset rysät ovat yleistyneet avoveden aikaisessa kalastuksessa ja korvanneet osin verkkokalastusta (kuva 4). Verkkokalastuskiellon jatkaminen vähentäisi kaupallista ahvenen pyyntiä ja Saimaan ahvensaalia.

Taloudellisesti kannattava kaupallinen kalastus perustuu siihen, että saaliit ovat käytettyyn resurssiin nähden riittävät. Rajoitukset vähentävät käytettävää kalastusaikaa ja kalastuksen monipuolisuutta. Saaliit käytettyä resurssia kohti ovat usein pienemmät tai vaihtoehtoisia pyydyksiä tai alueita ei ole olemassa. Esimerkiksi kesäisen ahvenen verkkopyynnin korvaaminen rysäkalastuksella on juuri esimerkki heikommasta kannattavuudesta ja kalastuslupien vaikeammasta saannista.

Kalatalouden välilliset vaikutukset

Kaupallinen kalastus vaikuttaa paitsi jalostusyrittäisiin, ravintoloihin ja vähittäiskauppaan, myös panosteellisuuteen (esim. pyydykset ja polttoaineet). Yhden kaupallisen kalastajan on arvioitu työllistävän kaksi muuta henkilöä panosteellisuudessa tai kauppaketjussa eteenpäin. Taloudellisen lisäarvon arvoketjun muissa osissa on arvioitu olevan 3,6. Tämän on arvioitu jakautuvan siten, että panosteellisuuden osuus on 0,6 ja arvoketjun loppuosan osuus 3. Täten miljoona euroa kaupallisessa kalastuksessa tuottaa lisäarvoa 3,6 miljoonaa euroa. Vapaa-ajankalastuksen saaliin taloudellisen arvon määrittäminen on vaikeaa, koska saalista ei ole tarkoitettu markkinoille.

Luonnonvarakeskus arvioi vuonna 2015 heinäkuun verkkokalastussaaliin arvoksi 1 000 000 euroa (alv 0 %). Tästä vapaa-ajankalastuksen osuus oli 90 prosenttia ja kaupallisen kalastuksen osuus 10 prosenttia. Uusimman kaupallisen ja vapaa-ajankalastuksen tutkimuksen perusteella heinäkuun saaliit ovat nousseet 10 vuotta sitten toteutettuun tutkimukseen verrattuna. Erityisesti vapaa-ajankalastuksen kuha- ja ahvensaalis on kasvanut merkittävästi. Heinäkuun haukisaalis on vähentynyt hieman. Heinäkuun merkitys kotimaisen kalan käytölle on noussut ja heinäkuun verkkokalastuksen saaliin arvo on noin 1 500 000 euroa (alv 0 %).

Vaikutukset vapaa-ajankalastukseen

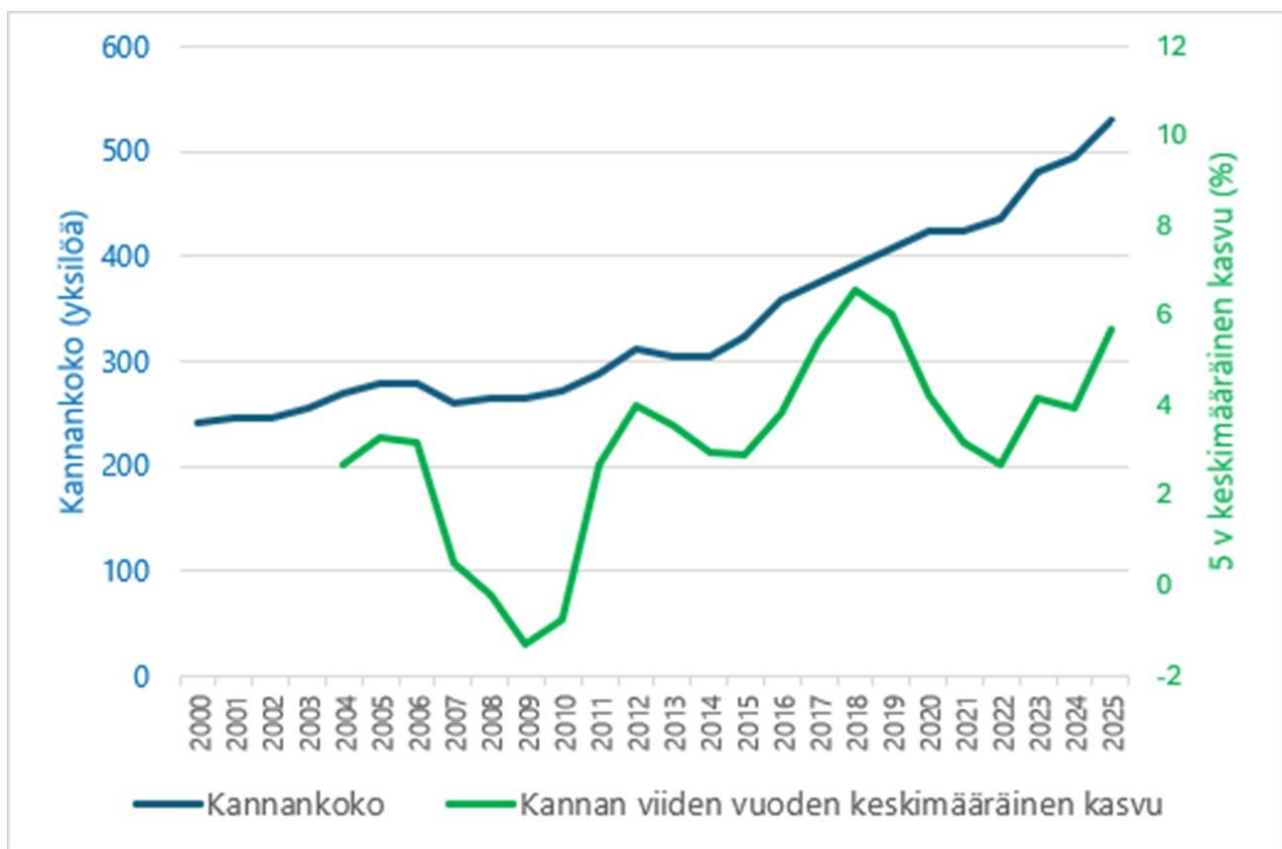
Kalastusrajoitukset vähentävät kalastusta, saalista ja itsepyydetyn kalan käyttöä erityisesti verkkokalastuskiellon aikana. Muikkuverkkojen käyttökielto (15.4–20.6) estää kokonaan muikun kalastamisen ja se näkyy muikkusaaliin vähenemisenä. Ympärivuotiset rajoitukset lisäävät pyydyskustannuksia. Ympärivuotiset rajoitukset estävät rajoitusalueella lähes kokonaan lahnan pyynnin sekä mateen ja hauen koukkupyynnin. Nykyiset rajoitukset ohjaavat vapaa-ajankalastusta norppaturvalliseen kalastukseen, kuten katiska- ja vapapyyntiin keväällä ja alkukesällä. Keski- ja loppukesän ahvenen verkkokalastukseen rajoitukset eivät nykyisellään vaikuta. Ahventa kalastetaan myös yleiskalastusoikeuksilla, lähinnä onkimalla ja vapavälineillä. Talvella vapaa-ajankalastus painottuu pilkintään ja jään alta tapahtuvaan verkkopyyntiin. Verkkopyyntiin ei ole korvaavia norppaturvallisia pyydyksiä. Vapaa-ajankalastuksen muikkusaaliista lähes 100 % kalastetaan muikkuverkoilla avovesikaudella. Nykyiset rajoitukset vähentävät muikun kalastuksen aikaa ja saalista alkukesällä. Rajoituksista huolimatta monipuolisia ja runsaita kalakantoja kyetään hyödyntämään useimpien lajien osalta.

Suomalaisten kuluttamasta kotimaisesta kalasta 26 % on peräisin kaupallisesta kalastuksesta, 40 % vapaa-ajankalastuksesta ja 33 % kalanviljelystä. Vapaa-ajankalastuksen saalis käytetään ravinnoksi pääosin omassa taloudessa. Mikäli kalastus ei ole mahdollista, tämä ravinto korvataan jollain muulla. Mikäli itse pyydetty kala korvataan muulla kuin kotimaisella kalalla, kalan kulutus vähenee, vaikka hallitusohjelman tavoitteena on lisätä kotimaisen kalan kulutusta.

Kalastusrajoitusten vaikutukset saimaannorpan suojelutavoitteisiin ja kalanpyydyskuolleisuuteen

Saimaannorppakannan kehitys ja nykytila

Saimaannorppakanta on kasvanut 2000-luvulla noin 240 yksilöstä noin 530 yksilöön (kuva 7). Vuoden 2025 kanta-arvio on 530 aikuista norppaa. Vuonna 2017 valmistuneessa saimaannorpan suojelustrategiassa oli asetettu välitavoite, että talvikannan koko kasvaa vähintään 400 yksilöön vuoteen 2025 mennessä. Välitavoite saavutettiin vuonna 2019, kuusi vuotta etuajassa. Vuoden 2019 jälkeen kanta on kasvanut aikaisempaa nopeammin. Kanta kasvoi sadalla yksilöllä kuudessa vuodessa, vuosina 2018–2024. Saimaannorppakannan viiden vuoden keskimääräinen kasvunopeus vaihteli 2,7–6,6 prosentin välillä vuosina 2018–2025. Tämä noudattaa saimaannorpan suojelustrategiassa asetettua tavoitetta kannan kasvulle ja myös muut mittarit toteutuvat nykyisellä kehityksellä.

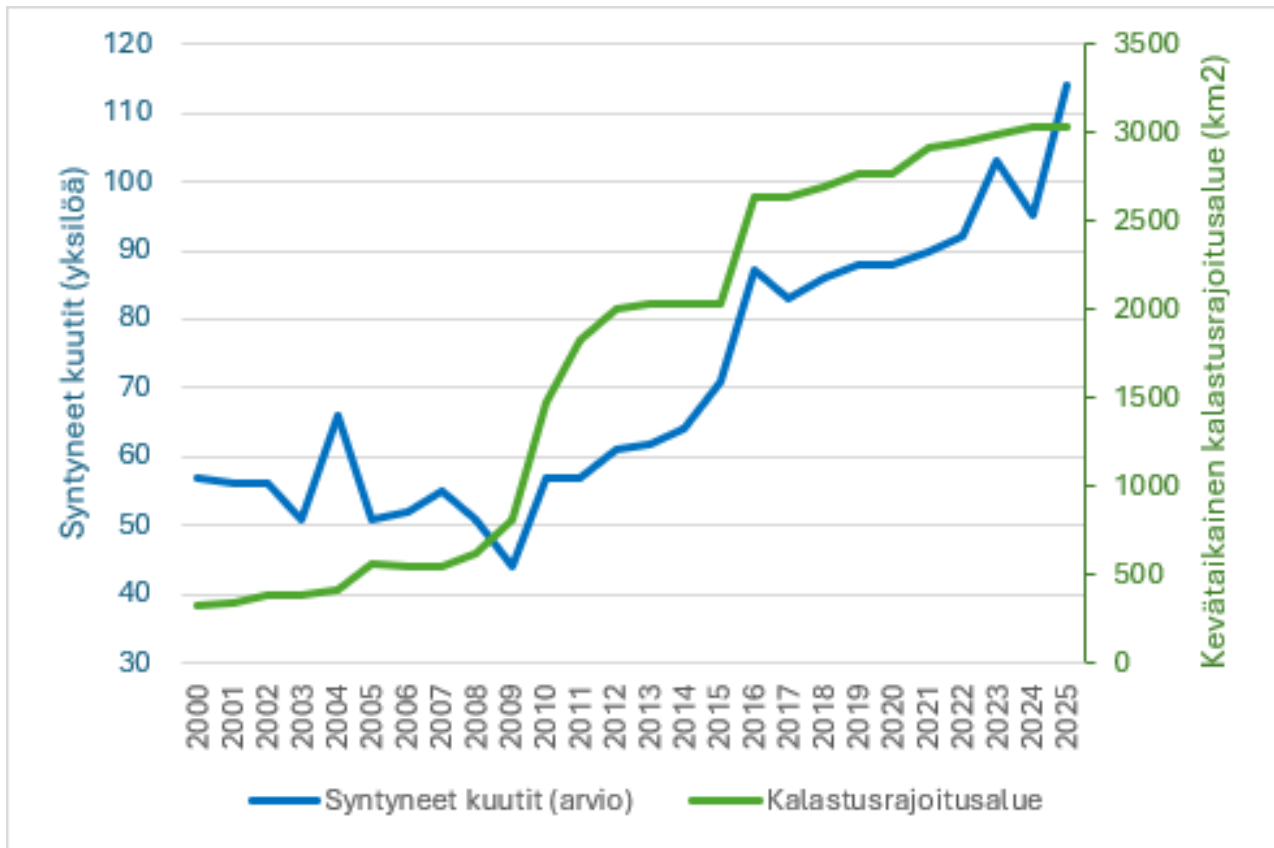

Kuva 7. Saimaannorppakannan koon kehitys vuosina 2000–2025 (Metsähallitus, luontopalvelut).

Kuutteja syntyi 2000-luvun alussa 50–55 yksilöä (kuva 8.). Vuosina 2000–2010 syntyvyys ei kasvanut vaan jopa laski joinakin vuosina. Vasta vuodesta 2011 alkaen syntyvyys kääntyi kasvuun ja kasvu on säilynyt nykyhetkeen asti. Vuonna 2025 syntyi metsähallituksen arvion mukaan 113 kuuttia. Kannan runsastuessa syntyvyys on tuplaantunut noin 15 vuodessa.

Saimaannorpan pesimäalue on laajentunut sen entisille elinalueille, kuten Joroisten Haapaselälle, Puruvedelle, Ristiinan Louhivedelle ja Yövedelle sekä Etelä-Saimaalle. Pohjoisessa saimaannorppa on palannut lähelle Joensuuta Jänisselälle ja Pyhäselälle. Aikuiset norpat ovat melko paikkauskollisia ja samat kinospaikat ovat pesimäkäytössä lähes vuosittain. Levinneisyyden reuna-alueet korostuvat erityisesti nuorten yksilöiden pesimäalueina.

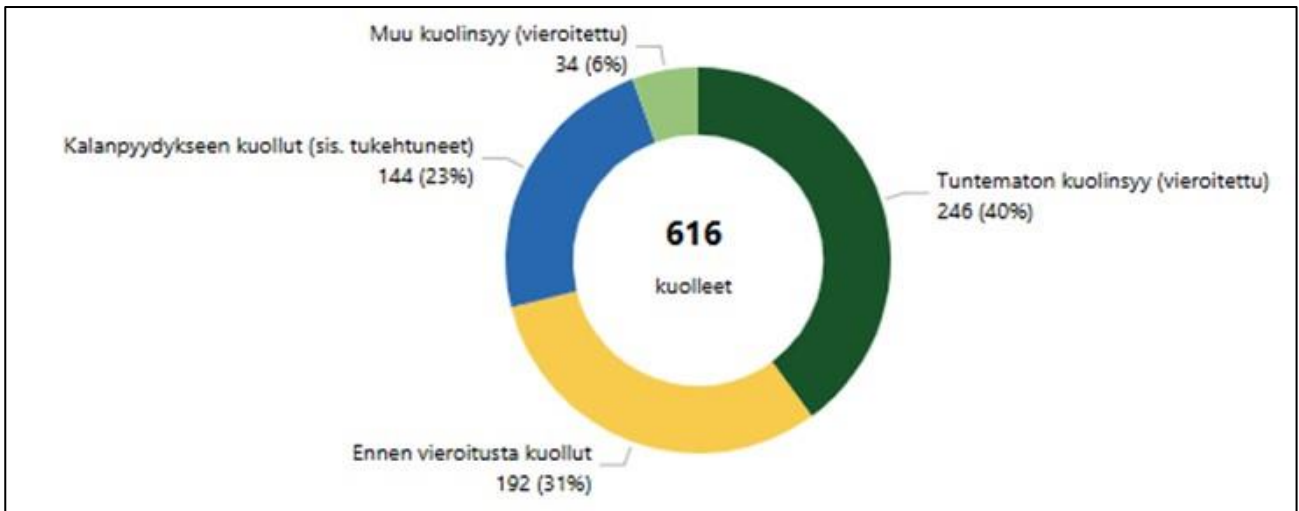

Kuva 8. Kalastusrajoitusalueen koon ja syntyvyyden kehitys 2000–2025 (Metsähallitus, luontopalvelut).

Vuosittaiset pesälaskennan olosuhteet vaikuttavat poikaspesien lukumäärän ja kanta-arvion tarkkuuteen. Saimaannorppakanta on kasvanut melko tasaisesti viimeiset 17 vuotta. Se voi kuitenkin laskea erilaisten tekijöiden, varsinkin huonojen pesäolosuhteiden ja poikkeuksellisen suuren kuolleisuuden vuoksi. Ilmastonmuutoksen myötä huonot pesimäolosuhteet tuleva yleistymään ja saimaannorppa tarvitsee yhä enemmän vapaaehtoisten ihmisten apua pesimäolosuhteiden turvaamiseen. Apukinokset ja keinopesät tulevat olemaan keskeisessä roolissa saimaannorpan suojelun varmistamisessa. Esimerkiksi vuonna 2025 vapaaehtoiset kolasisivat 330 apukinosta pesinnän turvaamiseksi. Keinopesiä on asennettu lähinnä valtion vesialueilla, mutta tarve on laajentaa keinopesäverkostoa yksityisille vesialueille yhteistyössä vesialueen omistajien kanssa.

Kalastusrajoitusten laajentaminen on laskenut kalanpyydyskuolleisuutta ja erityisesti aikuisiin norppiin kohdistuvaa kuolleisuutta. Myönteinen kehitys lisää syntyneiden kuuttien määrää ja aikuiseksi selviytyvien norppien määrää. Rajoitusalueita on laajennettu valtioneuvoston asetuksella merkittävästi vuosina 2011, 2016 ja 2021. Lisäksi asetuskausien aikana, vuosina 2016–2020 ja 2021–2025, rajoitusalueita on laajennettu pesimäalueen laajentuessa vapaaehtoisilla sopimuksilla Pohjois-Savon ELY-keskuksen ja vesialueen omistajien yhteistyönä (kuva 11).

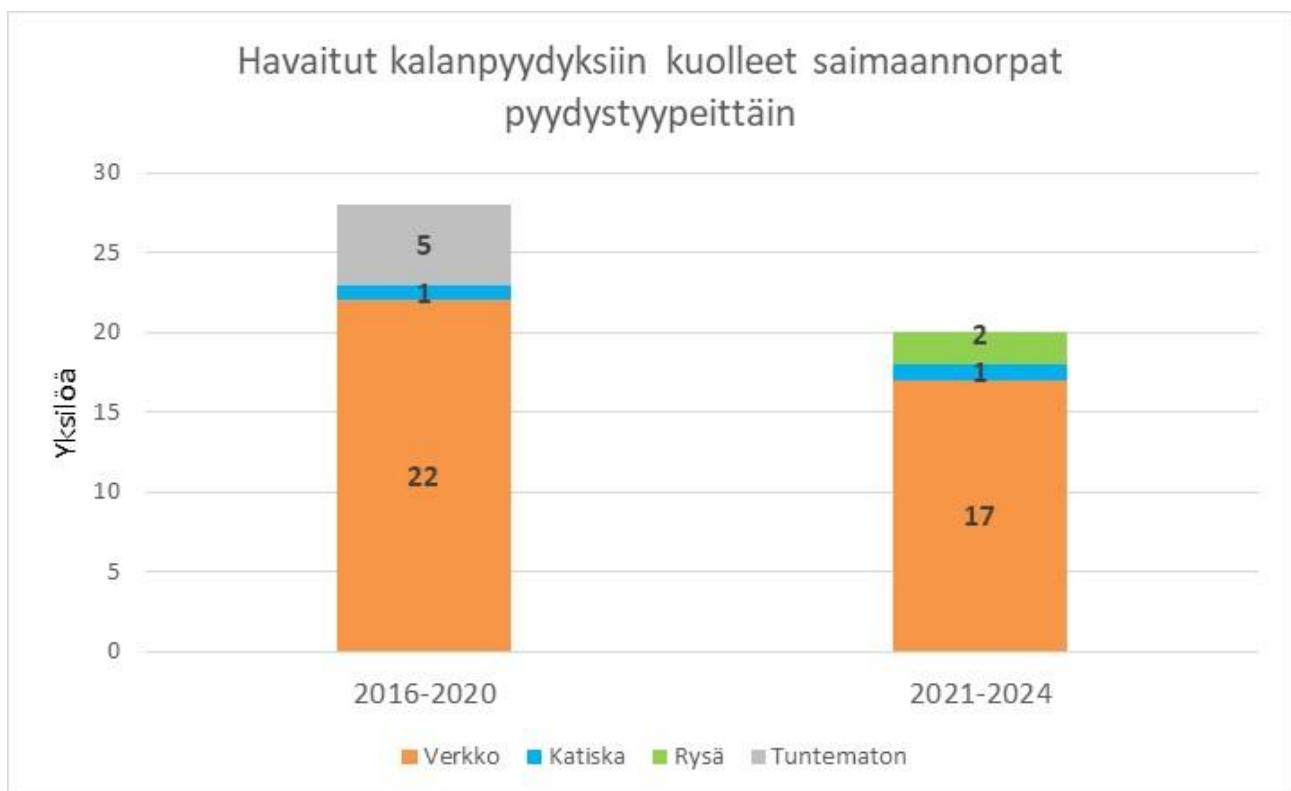
Saimaannorppakanta kasvaa suojelustrategian tavoitteen mukaisesti. Se on kasvanut kuudessa vuodessa 100 yksilöllä ja syntyvyys on tuplaantunut 15 vuodessa. Pesimäalue on laajentunut lähes vuosittain ja norpan voi nähdä jo lähes koko Saimaan alueella. Norppakanta kasvaa asetettujen tavoitteiden mukaisesti, kalanpyydyskuolleisuus tai kokonaiskuolleisuus ei uhkaa kannan kasvua suojelustrategian mukaisesti (kuva 9).

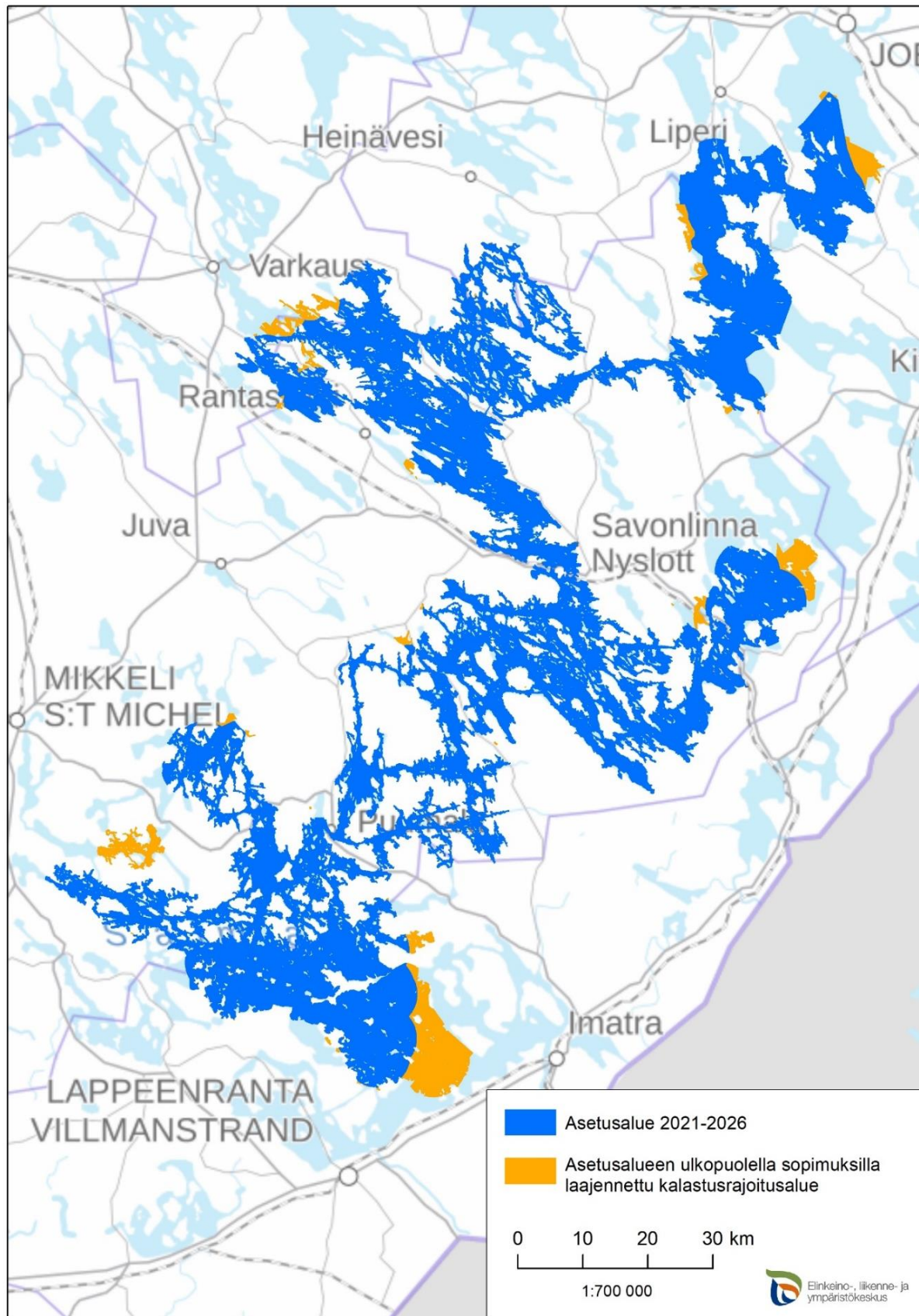
Kuva 9. Saimaannorppien kuolinsyyt vuosina 2000–2024 (Metsähallitus, luontopalvelut).

Kalastusrajoitukset ja kalanpyydyksuolleisuuden kehitys

Kalastusrajoitusten tarkoituksena on vähentää saimaannorpan pyydyskuolemia (kuva 10), jotka ovat suurin uhka erityisesti kuuteille. Kalastusta on rajoitettu samasisältöisesti sekä valtioneuvoston asetuksella että Pohjois-Savon ELY-keskuksen ja vesialueen omistajien välisellä sopimuksella. Valtioneuvoston asetus 2021–2026 koskee 2798 km² kokoista yhtenäistä aluetta Etelä-Saimaalta Puruveden länsiosaan, Varkauden alapuolelle ja Pohjois-Karjalan Pyhäselän saaristoon saakka. Asetuskauden aikana kalastusrajoitusaluetta on laajennettu uusilla pesimäalueilla vapaaehtoisilla kalastuksen rajoittamissopimuksilla niin, että voimassa oleva rajoitusalue on 3034 km² (kuva 11).

Kuva 10. Havaittu kalanpyydyksuolleisuus eri pyydyksiin 2000-luvulla (Metsähallitus, luontopalvelut).

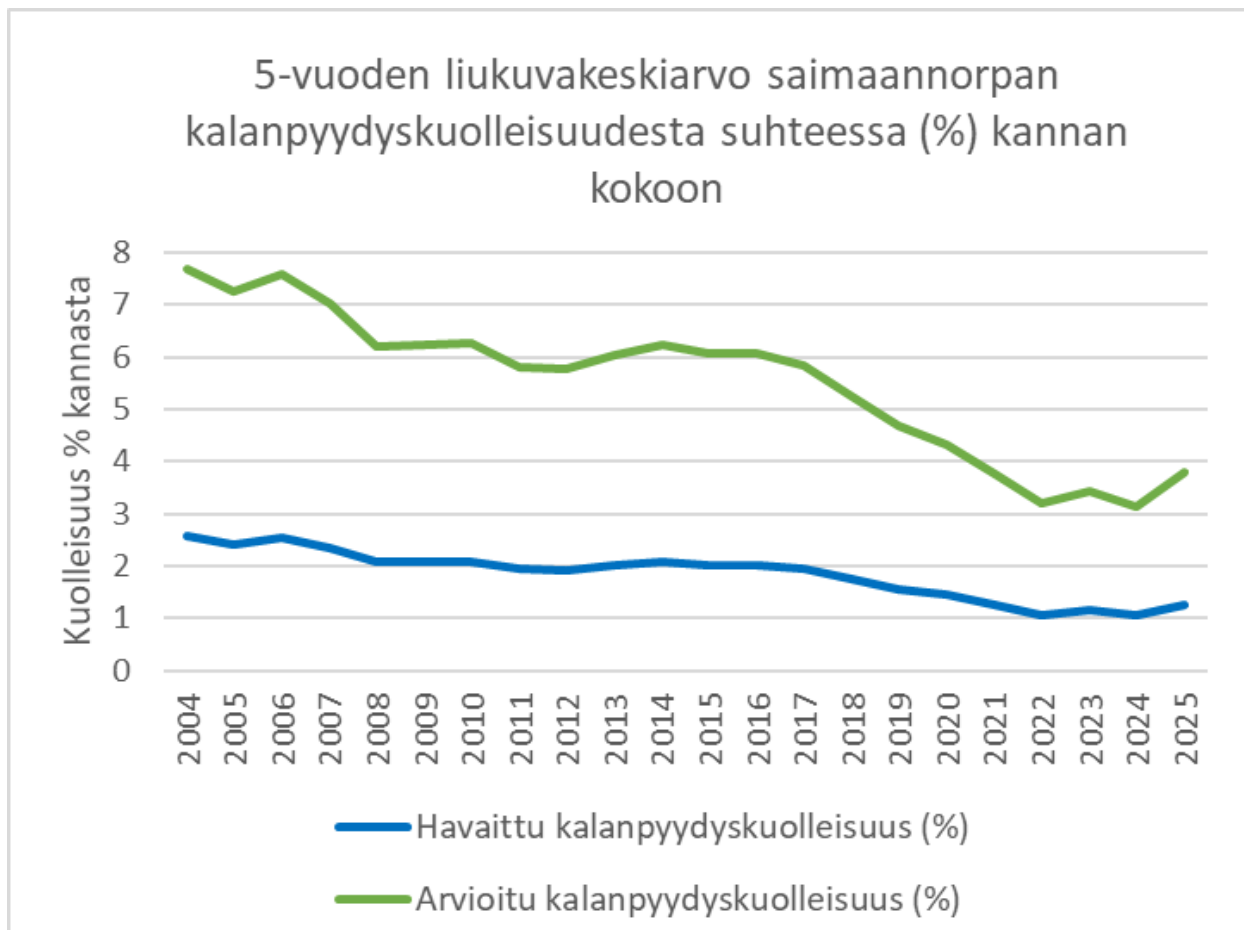

Kuva 11. Vuonna 2025 voimassa oleva kalastusrajoitusalue.

Rajoituksiin sisältyvät tiettyjen pyydysten ja kalastustapojen ympärivuotiset kiellot sekä lisäksi verkkokalastuskielto 15.4–30.6. Aikaisemmin muikkuverkot eivät kuuluneet verkkokalastuskieltoon, mutta vuosille 2021–2026 asetettiin muikkuverkkokiello 15.4.–20.6. väliseksi ajaksi. Ympärivuotisesti on kielletty kaikkein vaarallisimmat pyydykset ja kalastustavat, kuten muun muassa vahvalankaiset verkot, riimuverkot, kalatäkyiset koukkupydykset ja pitkäsiima sekä väljänieluiset päältä suljetut rysät ja katiskat.

Kalanpyydyskuolleisuus suhteessa kannan kokoon

Vuodesta 2016 alkaen kalastajalla on ollut kalastuslain perusteella ilmoitusvelvollisuus kalanpyydykseen kuolleesta saimaannorpasta. Vuosina 2020–2024 vuosittainen kalanpyydyksiin havaittujen kuolleiden määrä suhteessa kannan kokoon oli noin 1,0 %. Asetuskaudella 2016–2021 vuosittainen havaittu kalanpyydyskuolleisuus oli noin 1,5 % kannan kokoon suhteutettuna. Vuosina 2005–2009 luku oli 2,1 % ja vuosina 2000–2005 luku oli 2,5 %. Suhteellinen kalanpyydyskuolleisuus on laskenut edelleen ja se on alimmillaan seurantahistoriassa. Norppakannan kokoon suhteutettuna kalanpyydykset aiheuttavat yhä vähemmän kuolleisuutta saimaannorpille ja mahdollistavat saimaannorppakannan kasvunopeuden (kuva 12).

Kuva 12. Arvioitu ja havaittu kalanpyydyskuolleisuus suhteessa kannan kokoon on laskenut (Metsähallitus).

Rajoitusalueen riittävyden arviointi

Kalastusrajoitusalueen merkittävä laajentaminen vuosina 2011, 2016 ja 2021 ovat osaltaan vähentäneet pyydyskuolleisuutta sekä lisänneet kannan kasvunopeutta ja syntyvyyttä. Yhtenäisen, aukottoman

rajoitusalueen kohdentaminen pesimäalueiden ympärille ja niiden välisille liikkumisalueille on ollut tehokas toimenpide. Vuosina 2021–2025 ei havaittu yhtään aikuisen (ikä > 4 v) norpan kalanpyydyskuolemaa. Myös 1–4-vuotiaiden norppien havaitut kalanpyydyskuolemat ovat olleet erittäin vähäisiä, noin 0,5 yksilöä vuodessa. Kannan kokoon suhteutettuna nuorten ja aikuisten norppien kuolleisuus on ollut erittäin vähäistä nykyisten kalastusmääräysten ansiosta. Syynä tähän on norpalle vaarallisten pyydysten kieltäminen ympärivuotisesti ja yhä suuremmalla yhtenäisellä kalastusrajoitusalueella (kuva 11).

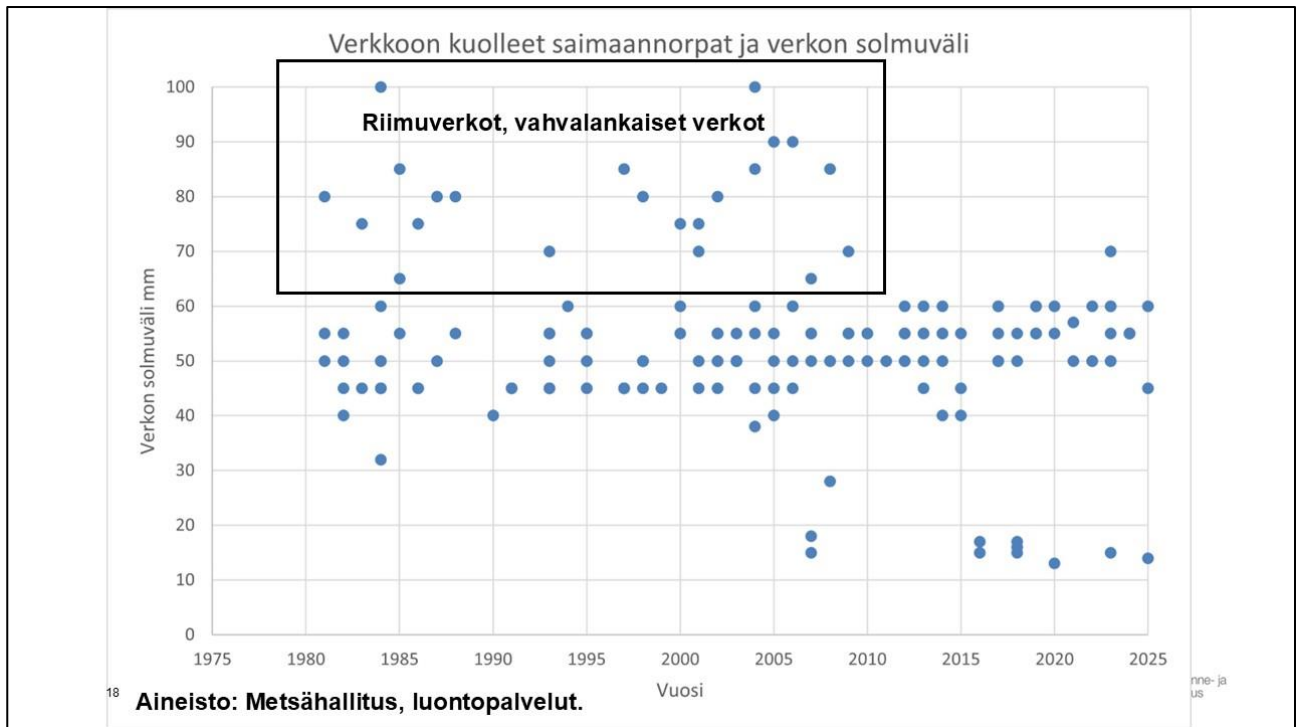
Kuuttien kuolleisuus on laskenut myös ympärivuotisten kalastusrajoitusten ja verkkokalastuskiellon laajentamisen seurauksena. Verkkokalastuskiellon aikana vuosina 2021–2025 yksi kuutti kuoli muikkuverkkoon kesäkuun lopussa ja viiden vuoden aikana vain yksi kuutti kuoli hieman rajoitusalueen ulkopuolella. Vuosina 2009–2014 verkkokiellon aikana havaittiin kuolleeksi 5 kuuttia verkkoihin keskeisen lisääntymisalueen sisällä olevissa aukkopaikoissa. Rajoitusalueen laajentaminen ja yhtenäistäminen on vähentänyt kuolleisuutta.

Saimaannorppa on levittäytynyt sen entisille elinalueille ja kuutteja syntyy uusilla pesimäalueilla. Viimeisen viiden vuoden aikana kannan runsastumista ja kuuttien syntymistä uusille pesimäalueille on tapahtunut Puruvedellä, Etelä-Saimaalla ja Louhivedellä sekä Luonterilla. Samaan aikaan, kun pesimäalue on laajentunut, Pohjois-Savon ELY-keskus on solminut uusia kalastuksen rajoittamissopimuksia vesialueen omistajien kanssa. Kalastusta on rajoitettu samasisältöisesti kuin voimassa olevalla Valtioneuvoston asetuksella. Vuosina 2021–2024 kuutteja ei ole havaittu jääneen kalanpyydyksiin myöskään uusilla pesimäalueilla. Vuonna 2025 yksi kuutti kuoli Pohjois-Haukivedellä verkkoon hieman kalastusrajoitusalueen ulkopuolella. Kyseinen alue kuului laajentuneeseen pesimäalueeseen ja vapaaehtoiseen sopimusvyöhykkeeseen, mutta vesialueen omistuksen pirstalaisuuden vuoksi alueella ei ollut kalastusrajoitussopimus voimassa. Vuonna 2025 Pohjois-Haukivedelle ja Joroisten alueelle muodostui uusi laajempi Joroisten osakaskunta Pohjois-Savon ELY-keskuksen ja osakaskuntien yhteistyönä. Samalla saatiin kalastusrajoitusten piiriin järjestäytymättömiä ja muita sopimuksettomia vesialueita.

[Ympärivuotisten kalastusrajoitusten vaikutukset sivusaaliskuolleisuuteen](#)

Aikuisia tai kuutteja vanhempia norppia jää kalanpyydyksiin nykyisin erittäin harvoin, koska vaarallisimmat pyydykset on kielletty ympärivuotisesti rajoitusalueella. Rajoitusalueen koon kasvattaminen on myös vähentänyt kuolleisuutta. Vuosina 2021–2025 ei havaittu yhtään aikuisen (ikä > 4 v) norpan kalanpyydyskuolemaa. Myös 1–4-vuotiaiden norppien havaitut kalanpyydyskuolemat ovat olleet erittäin vähäisiä, noin 0,5 yksilöä vuodessa. Esimerkiksi vuosina 2016–2020 rajoitusalueen sisällä havaittiin kuolleen 2 aikuista norppaa kalanpyydyksiin ja rajoitusalueen ulkopuolella 4 aikuista norppaa. Vuosina 2005–2014 aikuisia norppia havaittiin kuolleeksi jo pelkästään verkkoihin keskimäärin 1,6 vuodessa. Vuosina 2005–2014 oli myös muuta kalanpyydyskuolleisuutta. Tämä osoittaa, että ympärivuotiset kalastusrajoitukset ja rajoitusalueen laajentaminen ovat vähentäneet kalanpyydysten aiheuttamia kuolemia.

Kuva 13. Vahvalankaisten ja riimuverkkojen käyttökielto on vähentänyt sivusaaliskuolleisuutta.

Vaarallisimpien verkkojen käyttökielto on vähentänyt kalanpyydysten aiheuttamaa kuolleisuutta 2010-luvulta alkaen. Vahvalankaisilla ja riimuverkoilla, solmuväli 65–100 mm pyydettiin aikaisemmin lahnaa ja suurikokoisia petokaloja. Käyttökiellon jälkeen riimuverkkoja ei ole voinut käyttää norpan pesimäalueella. Näiden em. verkkojen, solmuväliltään suurikokoisten verkkojen aiheuttamat kuolemat ovat loppuneet 2010-luvun alusta alkaen (kuva 13). Riimu- ja vahvalankaisia verkkoja käytettiin myös kuhan ja hauen verkkopyynnissä, solmuväliltään 50–60 mm. Myös niiden kieltämisellä on ollut positiivisia vaikutuksia sivusaaliskuolleisuuden vähentymisessä. Solmuväliltään suurikokoinen ja ohutlankainen verkko repeää helposti ja niiden käyttö on sen vuoksi vähäistä ja käyttöikä lyhyt. Samaan aikaan on rajoitettu isokokoisten peto- ja lohikalojen verkkokalastusta asettamalla pinta- ja välivesiverkkojen käyttökieltoja ja syvyysvyöhykkeisiin perustuvia käyttörajoituksia. Nämä rajoitukset ovat vähentäneet solmuväliltään suurikokoisten verkkojen käyttömahdollisuutta ja sivusaaliskuolemia.

Kalastajien, viranomaisten, tutkijoiden ja suojelijoiden yhteistyönä kehitettiin suomukalan pyyntiin rysä, jonka norppaturvallisuus pyrittiin varmistamaan potkuissa olevilla pakoaukoilla ja nieluun asennettavalla kalterirakenteella, jonka tarkoituksena on estää norppien pääsy kalapesään. Tämä rysämalli hyväksyttiin Saimaalla sallituksi pyydykseksi kalastusrajoitusten uusimisen yhteydessä vuonna 2016. Vuosina 2021–2025 rysiin kuoli neljä kuuttia. Rysiin kuolleista kuuteista kaksi oli päässyt läpi norpanestokalterista ja kuollut kalapesään. Estokalterista läpi päässeet kuutit olivat kooltaan 19 kg 7/2023 ja 16 kg 9/2024. Kaksi kuuttia kuoli löysällä olleisiin rysän aitaverkkoihin. Aikaisemmin rysän kehittämishankkeissa oli päädytty siihen, että norppa ei päässisi 15 cm levyisestä kalterista läpi. Kalastusrajoituksissa on noudatettu 15 cm sääntöä, katiskoja ja mertoja sekä rysäkalastusta koskeissa kalastusrajoituksissa.

Metsähallitus on tehnyt selvitystä kuuttien läpäisykyvystä erilaisilla estokaltereilla. Selvityksessä todettiin, että nykyinen kalterirakenne ei ole täysin norppaturvallinen. Rysän norppaturvallisuuteen vaikuttaa aitaverkkojen kireys ja estokalterin rakenne. Vuosina 2024–2025 on käynnistetty hankkeita norppaturvallisten rysien kehittämiseksi aikaisempaa turvallisemmaksi, mutta myös kalastuksellisesti

toimiviksi suomukalojen pyyntiin. Luonnonvarakeskuksen tulosten perusteella kalterin kaventaminen vähentää saalista kaikilla muilla lajeilla paitsi ahvenella. Tiheämpi kalteri vähentää erityisesti kuha-, hauki- ja lahnaa. 150 cm² kalteri heikensi saaliin arvoa keskimäärin noin 50 % ja hieman väljempi 200 cm² kalteri noin 20 %. Norpanestokalterin aukkojen pienentäminen nykyisestä tulisi selvästi heikentämään kalastuksen kannattavuutta. Riippumatta saatujen kalojen määrästä, kalastajan kulut pysyvät lähes samana: vene, polttoaineet, kaluston hankinta ja ylläpito ovat riippuvaisia pyydysten määrästä ja sijainnista, eikä kalojen määrästä. Toisin kuin menot, kaupallisen kalastuksen tulot ovat täysin riippuvaisia saatujen kalojen määrästä. Tiheämpi kalteri tulee hyvin varmasti heikentämään saalista ja siten heikentämään kalastuksen kannattavuutta. Havaittu 20–50 % heikkeneminen tuloissa menojen pysyessä samana voi olla erittäin merkittävä haitta yritystoiminnan kannattavuudelle.

Norppaturvallisten rysien kehittämishankkeissa kehitetään parhaillaan pakosukkarakennetta norppaturvallisten rysien kalapesään. Tämä mahdollistaisi onnistuessaan rysärakenteen kehittämisen yhä turvallisemmaksi. Mikäli kuutti pääsisi estokalterista läpi kalapesään, se voisi päästä pakosukan kautta pois kalapesästä ja kalastaja menettäisi vain viikon kalasaaliin.

Rysäkalastuksessa on hyväksyttävä vähäinen riski myös sivusaaliskuolleisuudelle. Sivusaaliskuolleisuuden riski on merkittävästi vähäisempi kuin verkkokalastuksessa. Nykyisen kalterirakenteen riski kuutille on vähäinen ja rysäkalastus korvaa verkkokalastusta kaupallisessa kalastuksessa. Valikoiviin pyydyksiin (esim. rysät ja katiskat) on mahdollista saada investointitukea Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta.

Verkkokalastuskiellon vaikutukset sivusaaliskuolleisuuteen

Vuosina 2000–2010 suurin kuolleisuus tapahtui touko-kesäkuun aikana (liite 1), kun kalastusrajoitusten alueellinen kattavuus ei ollut riittävä. Vuonna 2011 kalastusrajoitusalueita kasvatettiin voimakkaasti ja asetettiin verkkokalastuskielto 15.4.–30.6. Verkkokalastuskiellon ansiosta yhä useampi kuutti on selvinnyt hengissä vieroituksen jälkeisistä kriittisistä kuukausista, jolloin kuutilla on suurin todennäköisyys takertua kalanpyydykseen. Vuosina 2010–2020 verkkokalastuskiellon aikainen kuolleisuus vähentyi voimakkaasti (liite 2), mutta kuolleisuus korostui heinäkuussa verkkokalastuskiellon loppuessa. Vuosina 2010–2020 verkkoihin kuoli keskimäärin 2 kuuttia heinäkuussa.

Taulukko 4. Verkkoihin kuolleiden saimaannorppien määrät (havaittu) eri kuukausina vuosina 2021–2025.

Kuukausi	2021	2022	2023	2024	2025	2021–2025
Tammi	0	0	2	0	0	2
Helmi	0	1	0	0	0	1
Maalis	1	0	0	2	0	3
Huhti	0	0	0	0	0	0
Touko	0	0	0	0	0	0
Kesä	0	0	1	0	0	1
Heinä	1	0	1	0	4	6
Elo	0	0	0	0	2	2
Syys	0	1	2	2	1	6
Loka	0	1	1	1	0	3
Marras	0	0	0	0	0	0
Joulu	0	0	0	0	0	0
Ei tiedossa	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	2	3	7	5	7	24

Vuosina 2021–2025 heinäkuun kuolleisuus ei poikennut muista ajankohdista, sillä heinäkuussa havaittiin kuolleen keskimäärin vain 1 kuutti verkkoon (taulukko 4). Suurinta kuolleisuus oli heinä-syyskuussa ja maaliskuussa. Kannan runsastuessa ja syntyvyyden kasvaessa verkkokalastuksen aiheuttamat kuolemat ovat vähentyneet lukumääräisesti ja erityisesti suhteessa kuuttien määrään. Verkkokalastuskiellon ja alueellisen kattavuuden ansiosta sivusaaliskuolleisuus on laskenut. Yksittäisiä kuutteja kuolee edelleen verkkoihin verkkokalastuskiellon loppumisen jälkeen, ensimmäisen elinvuoden aikana.

Muikkuverkkojen aiheuttama sivusaaliskuolleisuus

Muikkuverkkoihin kuoli asetuskaudella 2016–2021 viisi 23–41-kiloista norppaa, kaikki ilmeisesti kuutteja. Vuosina 2021–2025 muikkuverkkoihin kuoli kaksi kuuttia. Muikkuverkkojen aiheuttama havaittu kuolleisuus oli aikaisemmin hyvin harvinaista (kuva 13). Vuosina 1977–2025 havaittiin kuolleen muikkuverkkoihin yhteensä 11 norppaa.

Taulukko 5. Metsähallituksen tietoon tulleet muikkuverkkoihin kuolleet saimaannorpat 2016–2025.

Vuosi	Yksilöä	Huomiot
2016	2	
2018	3	Yksi ns. sokkeloverkkoon
2020	1	
2023	1	
2025	1	
Yhteensä	8	

Toimenpide-esitykset

Kalastusrajoitusten tulee olla ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestäviä. Saimaan kalastusta ja saimaannorpan suojelua yhteensovitetaan viiden vuoden jaksoissa hyvässä yhteistyössä ottaen huomioon saimaannorpan suojelustrategiassa asetetut tavoitteet. Yhtenäiset rajoitusalueet edistävät saimaannorpan suojelua, mutta myös rajoitusten hyväksyttävyyttä sekä kalastuksen valvontaa ja tiedottamista. Kalastusta rajoitetaan saimaannorpan kannalta tärkeillä alueilla mahdollistaen kannan palaaminen entisille elinalueille. Kalastusrajoitusten asettamisessa otetaan huomioon myös osakaskuntien toimintamahdollisuus, paikallisen yhteistyön ja sopimisen kehittäminen, kalastusoikeuden käyttömahdollisuus ja kotimaisen kalan käytön lisäämiseksi asetetut tavoitteet.

Kalastusrajoitusalue ja -rajoitukset

Pohjois-Savon ELY-keskus esittää, että kalastusrajoitusalueen yhtenäisyys varmistetaan saimaannorpan pesimäalueella ja keskeisillä elinalueilla rannasta rantaan periaatteella. Kalastusrajoitusalueutta kasvatetaan 346 km² kattamaan Luonterin, Louhiveden, Yöveden, Etelä-Saimaan, Haukiveden ja Puruveden uudet pesimäalueet sekä niitä yhdistävät norpan keskeiset elinalueet (kuva 14). Kalastusrajoitusalueen kooksi esitetään 3134 km². Rajoitusalue on muodostettu saimaannorpan kuuttien syntymäpaikkojen sijainnin ja 5 km suoja-alueen sekä niitä yhdistävien vesialueiden muodostamasta kokonaisuudesta. Lisäksi asetuskaudella 2026–2031 pesimäalueen laajentuessa, kalastusrajoitusalueutta voidaan kasvattaa vapaaehtoisilla vesialueen omistajien ja Itä-Suomen elinvoimakeskusten välisillä kalastuksen rajoittamissopimuksilla. Kalastusrajoitusten sisältö esitetään säilytettävän lähes ennallaan, mutta verkkojen avoveden aikaisesta ankkuroinnista luovutaan ja muikkuverkkojen osalta kielto päättyy 16.6. Aikaisemmin verkko tai verkkojata oli ankkuroitava avoveden aikana molemmista päistä ja muikkuverkkojen käyttökielto loppui 21.6.

Ankkurointipakosta luovutaan, koska ankkurointi ei varmista verkon norppaturvallisuutta tai kireällä pysymistä. Ankkurointi on koettu valvonnallisesti haasteelliseksi, koska ankkurointia on vaikea määrittää yksiselitteisesti lainsäädännössä. Norppa kuolee verkkoon useimmiten pyörittämällä ala- ja yläpaula pussiksi. Kalastajilla on erilaisia tapoja ankkuroida verkko muun muassa verkon tyypistä ja pyyntisyvyydestä johtuen. Ankkurointi tehdään vain verkkojadan molempiin päihin. Ankkurointi tehdään joko verkon alapaulaan laitettavalla lisäpainolla tai verkkopoijun naruun liitettävällä lisäpainolla. Usean verkon jadassa vain jadan molemmissa päissä on käytetty lisäpainoa, jadan keskellä olevissa verkoissa ei ole käytetty ankkurointia. Verkkojadan kaikkiin verkkoihin ei voida liittää lisäpainoja, koska verkon paino kasvaa kohtuuttomaksi kalastajalle ja paino sotkeutuu syvässä vedessä verkkoliinaan. Ankkuroinnin vaikutuksista sivusaaliskuoolleisuuteen ei ole tutkittua tietoa. Ankkuroituihin verkkoihin on kuollut norppia voimassa olevalla asetuskaudella ja myös sitä aikaisemmin. Osa verkoista ankkuroidaan edelleen määräyksen poistamisesta huolimatta. Ankkurointivelvoitteen poistaminen ei vaaranna saimaannorppakannan kasvamista asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Se helpottaa verkkokalastusta muun muassa rantapyyynnissä.

Muikkuverkkojen kieltoaikaa lyhennetään noin viikolla. Tämä mahdollistaa vapaa-ajankalastajille muikun kalastamisen ennen juhannusta ja kieltoaika 15.4.–15.6. on selkeä, helposti muistettava. Muikkuverkkojen kieltoajan poistamista tai lyhentämistä kannatti 60 % kansalaiskyselyyn vastanneista verkkokalastajista. Muikkuverkko on vähäisen riskin pyydys saimaannorppille ja se ei aiheuta oleellisia muutoksia sivusaaliskuoolleisuuteen ja se ei vaaranna saimaannorppakannan kasvamista asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Vapaa-ajankalastajien muikkusaalis on laskenut rajoituksen seurauksena.

Verkkokalastuskielto

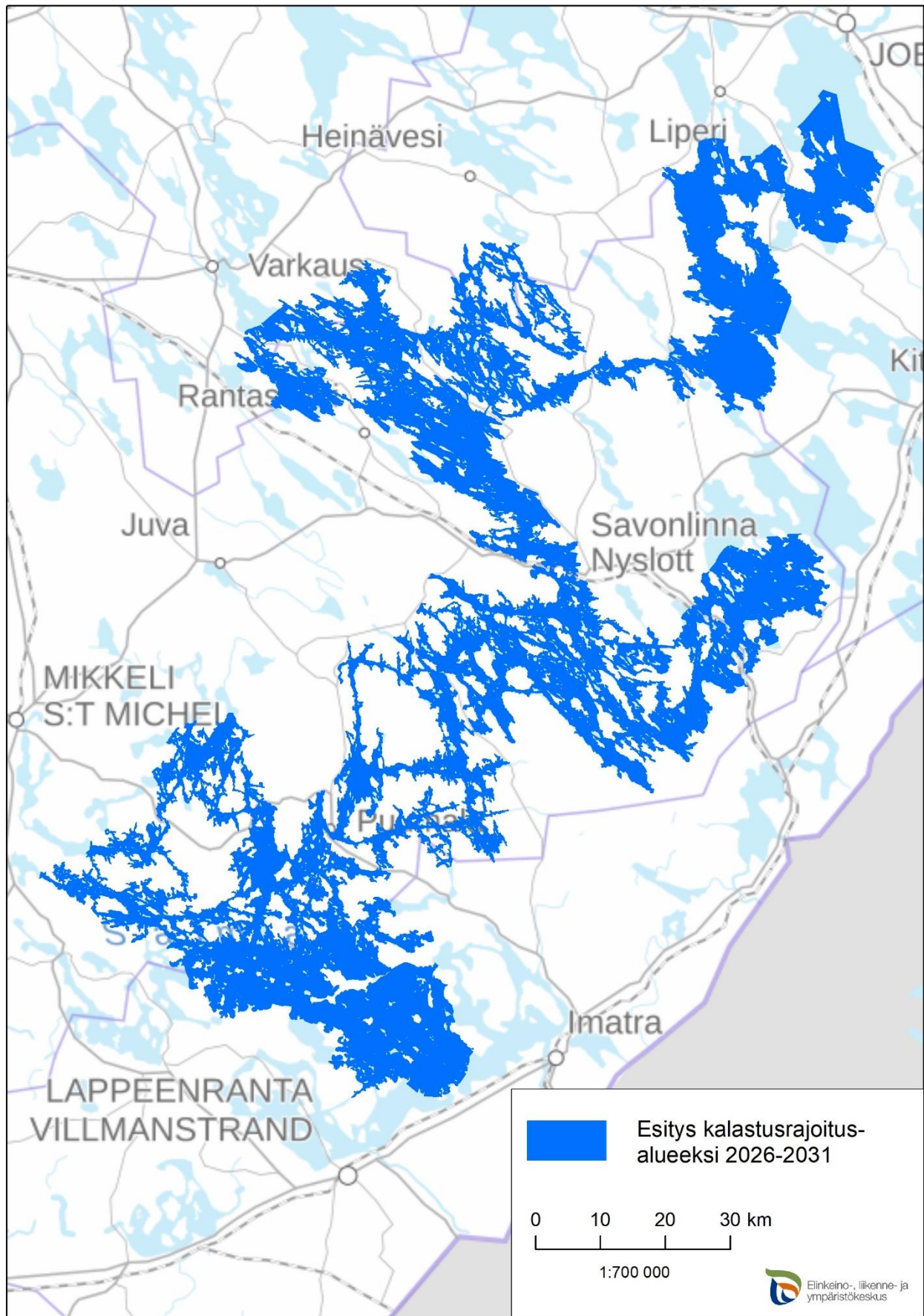
- Verkoilla ei saa kalastaa karttaliitteen mukaisilla saimaannorpan keskeisillä elinalueilla (3134 km²) 15. päivästä huhtikuuta 30. päivään kesäkuuta lukuun ottamatta solmuväliltään alle 22 millimetriä olevia muikkuverkkoja, joiden käyttö on sallittu 16. päivästä kesäkuuta alkaen.

Ympärivuotisesti kielletyt pyydykset

Seuraavia pyydyksiä ja kalastustapoja ei saa käyttää saimaannorpan keskeisillä elinalueilla (3134 km²):

- 1) pitkäsiima;
- 2) muu koukkupyydys, jossa käytetään syöttinä kalaa tai kalanpalaa;
- 3) riimuverkko;
- 4) verkko, jonka liina on pystylangoilla madallettu muualta kuin liinan päistä;
- 5) verkko, jonka liina on tehty monisäikeisestä tai -kuituisesta langasta;
- 7) solmuväliltään alle 60 millimetrin verkko, jonka liina on tehty 0,17 millimetriä paksummasta yksisäikeisestä langasta;
- 8) solmuväliltään 60 millimetrin tai sitä suurempi verkko, jonka liina on tehty 0,20 millimetriä paksummasta yksisäikeisestä langasta;
- 9) päältä suljettu rysä;
- 10) päältä avoin rysä ja muu rysää vastaava seisova pyydys, jonka solmuväli on yli 55 millimetriä;
- 11) katiska tai merta, jonka nielu on leveydeltään tai venytettynä yli 150 millimetriä.

Pyydyksiä ja kalastustapoja koskevat rajoitukset eivät koske onkimista, pilkkimistä eikä heittovapa- ja uistinkalastusta, vaikka niitä harjoitettaisiin kalasyöttiä käyttäen. Avoveteen tai jälle jätettävät passiiviset kalatäkyiset koukkupyydykset ovat kiellettyjä, kuten monivapakalastus (Ismete). Kielto ei koske päältä suljettua rysää, jonka solmuväli on alle 55 millimetriä ja jonka nielun leveys levitettynä tai nielun pystykalterit eivät muodosta yli 150 mm väliä. Jos edellä mainittu rysä on varustettu katetulla etupesällä, sen etupesän kummassakin nurkassa on lisäksi oltava vähintään yksi 70 senttimetriä leveä poistumisaukko saimaannorpan pääsemiseksi pois pyydyksestä.

Kuva 14. Esitys kalastusrajoitusalueeksi vuosille 2026–2031.

Kalastusrajoitusten toimeenpano

Kalastusrajoituksia on asetettu 1980-luvulta alkaen saimaannorpan suojelemiseksi, valtion ja vesialueen omistajien kesken solmimalla kalastuksen rajoittamissopimuksia. Vesialueen omistajille on maksettu korvauksia kalastusoikeuden rajoittamisesta, lupatulojen vähentymisestä ja sopimuksiin liittyvistä velvoitteista. Vuonna 2025 sopimuskorvauksia maksettiin noin 675 000 euroa.

Vuosina 2016–2020 ja 2021–2025 kalastusrajoitusalueita on laajennettu asetusalueen ulkopuolelle, vapaaehtoisilla sopimuksilla saimaannorpan uusilla pesimäalueilla Paasselällä, Puruvedellä, Luonterilla, Louhivedellä, Yövedellä, Etelä-Saimaalla ja Rantasalmen Haapaselällä. Vapaaehtoista sopimusmenettelyä esitetään jatkettavan myös asetuskaudella 2026–2031.

Kun kalastusta rajoitetaan, kalastajien maksamat verkkolupamaksut osakaskunnalle vähentyvät. Kalastusrajoitukset lisäävät osakaskuntien tiedotuksen ja valvonnan tarvetta sekä näistä aiheutuvia kuluja. Vesialueen omistajille maksettavat korvaukset maksetaan osakaskunnille. Osakaskuntien osakkaat, jotka itse käyttäisivät rajoituksilla menetettyä kalastusoikeuttaan, eivät korvauksia saa, vaan korvausten käytöstä päätetään osakaskuntien kokouksessa. Korvaukset käytetään lähes kokonaan osakaskuntatoiminnan kehittämiseen, hanketoimintaan, kalavesien hoitoon ja kunnostuksiin. Esimerkiksi nettisivujen perustaminen ja kehittäminen sekä sähköisen luvan myynnin käyttöönotto parantaa kalastusrajoitusten tiedottamisen edellytyksiä.

Valtioneuvoston asetuksella turvataan kalastusrajoitusten alueellinen kattavuus ja saimaannorpan suojelu. Alueellinen hyväksyttävyyys turvataan sopimusmenettelyllä vesialueen omistajien ja Itä-Suomen Elinvoimakeskuksen välisillä kalastuksen rajoittamissopimuksilla. Sopimuksilla siirretään rajoitusten valvontaa ja tiedottamista vesialueen omistajille. Sopimuskorvausten taso esitetään säilytettävän ennallaan, 2,5 euroa per ha vuodessa.

Kalastuksen valvonta, tiedotus, yhteistyö ja norppaturvallinen kalastus

Kalastuksen valvontaa tehostetaan ja monipuolista tiedotusta jatketaan saimaannorpan suojelemiseksi. Metsähallituksen, kalatalousalueiden ja osakaskuntien omavalvonta on jatkossakin perusta valvonnalle, mutta sitä tehostetaan alueellisesti, ajallisesti ja kattamaan myös uhanalaisten kalojen yhteisvalvontaa. Resurssien yhdistäminen lisää valvonnan tehokkuutta. Tiedottaminen, yhteistyön kehittäminen ja norppaturvallinen kalastus on useiden toimijoiden tavoitteena. Tästä on esitetty vain keskeiset vastuutahot.

Toimenpiteet kalastuksen valvonnan kehittämiseksi

- 1) Kalastuksen valvonta on suunnitelmallista sisältäen saimaannorpan ja Saimaan uhanalaisten kalojen yhteisvalvontaa. Se on alueellisesti ja ajallisesti kattavaa saimaannorpan esiintymisalueella ja sitä tehdään säännöllisesti yhteistyössä viranomaisten, kalatalousalueiden ja vesialueen omistajien kanssa. Kalastuksen valvontaa lisätään kalatalouden edistämisvarojen ja erillisten kehittämishankkeiden avulla.
  - Vastuutahot: Metsähallitus, kalatalousalueet ja Itä-Suomen elinvoimakeskus.
- 2) Metsähallituksen toteuttamaa kausivalvontaa lisätään alueellisesti ja pidennetään ajallisesti.
  - Vastuutaho: Metsähallitus, maa- ja metsätalousministeriö.
- 3) Valvonnassa todetut kalastusrikkomukset viedään seuraamusprosessiin ja niistä raportoidaan.
  - Vastuutaho: Metsähallitus, kalatalousalueet ja kalastuksen valvojat.
- 4) Valvonnasta tiedotetaan monipuolisesti ja näkyvästi sekä sen tuloksista raportoidaan vuosittain.
  - Vastuutaho: Metsähallitus.
- 5) Kalastuksen valvojista ja viranomaisista muodostetaan verkosto, jolle järjestetään yhteistä koulutusta, keskittyen käytännön valvontakoulutuksiin.
  - Vastuutahot: Metsähallitus, kalatalousalueet ja Itä-Suomen elinvoimakeskus.

- 6) Elinvoimakeskukset valtuuttavat Metsähallituksen erätarkastajat ja Metsähallituksen erikseen palkkaamat kalastuksen valvojat sekä tarvittaessa kalatalousalueiden valvojia kalastuksenvalvontaan.
  - Vastuutahot: Metsähallitus, kalatalousalueet ja Itä-Suomen elinvoimakeskus.
- 7) Kalatalousalueilla nimetään vähintään 2 kalastuksen valvojaa per kalatalousalue ja heidän toimintansa turvataan riittävällä hankerahoituksella.
  - Vastuutahot: Kalatalousalueet ja Itä-Suomen elinvoimakeskus.

Toimenpiteet tiedotuksen, yhteistyön ja norppaturvallisen kalastuksen kehittämiseksi

- 8) Kalastajille, mökkeilijöille ja matkailijoille kerrotaan tehokkaasti kalastusmahdollisuuksista, norppaturvallisesta kalastuksesta, norpalle vaarallisista pyydyksistä ja vaihtoehtoisista kalastustavoista.
  - Vastuutahot: Kalatalouden keskusliitto, kalatalouskeskukset, Suomen vapaa-ajankalastajien keskusjärjestö, Metsähallitus, kalatalousalueet ja Itä-Suomen elinvoimakeskus.
- 9) Tiedottamisessa hyödynnetään yhä enemmän digitaalisia palveluja ja monikanavaista viestintää. Osakaskuntien ja kalatalousalueiden nettisivujen ja lupamyynnin kehittämistä tuetaan hankkeilla.
  - Vastuutahot: Kalatalouskeskukset, kalatalousalueet, osakaskunnat ja Itä-Suomen elinvoimakeskus.
- 10) Saimaan alueella myytäviin kalastuslupiin, liitetään ohjeet laillisista kalastus- ja pyydystavoista.
  - Osakaskunnat, kalatalousalueet ja kalatalouskeskukset.
- 11) Tiedotetaan vuositason pyydyksiin kuolleista norpista.
  - Metsähallitus.
- 12) Tiedotetaan kuuttien syntymästä uusilla alueilla ja varmistetaan sopimuskorvausten riittävä määrä.
  - Metsähallitus, maa- ja metsätalousministeriö ja Itä-Suomen elinvoimakeskus.
- 13) Pyydyskehittämishankkeita jatketaan hanketoiminnalla ja tulokset ovat saatavilla norppaturvallisen kalastuksen kehittämiseksi.
  - Vastuutahot: Metsähallitus, Luonnonvarakeskus ja Itä-Suomen elinvoimakeskus.
- 14) Selvitetään kaupallisen kalastuksen toimintamahdollisuuksien edistämistä poikkeusluvilla.
  - Maa- ja metsätalousministeriö ja Itä-Suomen elinvoimakeskus.
- 15) Saimaannorpan suojelun ja kalastuksen yhteensovittamisen sekä sopimusmenettelyn kehittämisessä tarvittavat kalatalousviranomaisten tehtävät otetaan huomioon resurssoinnissa.
  - Vastuutahot: Maa- ja metsätalousministeriö ja Itä-Suomen elinvoimakeskus.

Alueellisten kuulemistilaisuuksien keskeiset tulokset

Kuulemistilaisuudet ja ohjelma

Marraskuussa 2025 järjestettiin avoimet kuulemistilaisuudet Puumalassa, Rääkkylässä, Taipalsaarella ja Savonlinnassa. Kutsu julkaistiin ELY-keskuksen sähköisissä kanavissa, alueen maakunta-, paikallis- ja kaupunkilehdissä sekä lähetettiin kohdennetusti yhteistyöryhmien jäsenille ja sopimuskumppaneille. Tilaisuuksista tiedotettiin myös yhteistyöorganisaatioiden toimesta, muun muassa metsähallituksen saimaannorpan kanta-arvion julkistamisen yhteydessä. Yhteensä neljään tilaisuuteen osallistui 210 kuulijaa.

Metsähallituksen luonnonsuojelun erityisasiantuntija Miina Auttila piti alustuksen saimaannorppakannan kehityksestä ja ajankohtaisista uutisista. Saimaan kalastusrajoituksista ja kalanpyydyskuolleisuudesta alusti Pohjois-Savon ELY-keskuksen johtava kalatalousasiantuntija Teemu Hentinen. Alustusten jälkeen käytiin ohjattuna keskustelua ja keskusteluista laadittiin yhteenvedot.

Keskustelussa pyrittiin pitämään kantavana ajatuksena saimaannorpan suojelun ja kalastuksen yhteensovittaminen (kuva 15). Lisäksi keskeistä oli tiedottamisen, yhteistyön ja luottamuksen kehittäminen.

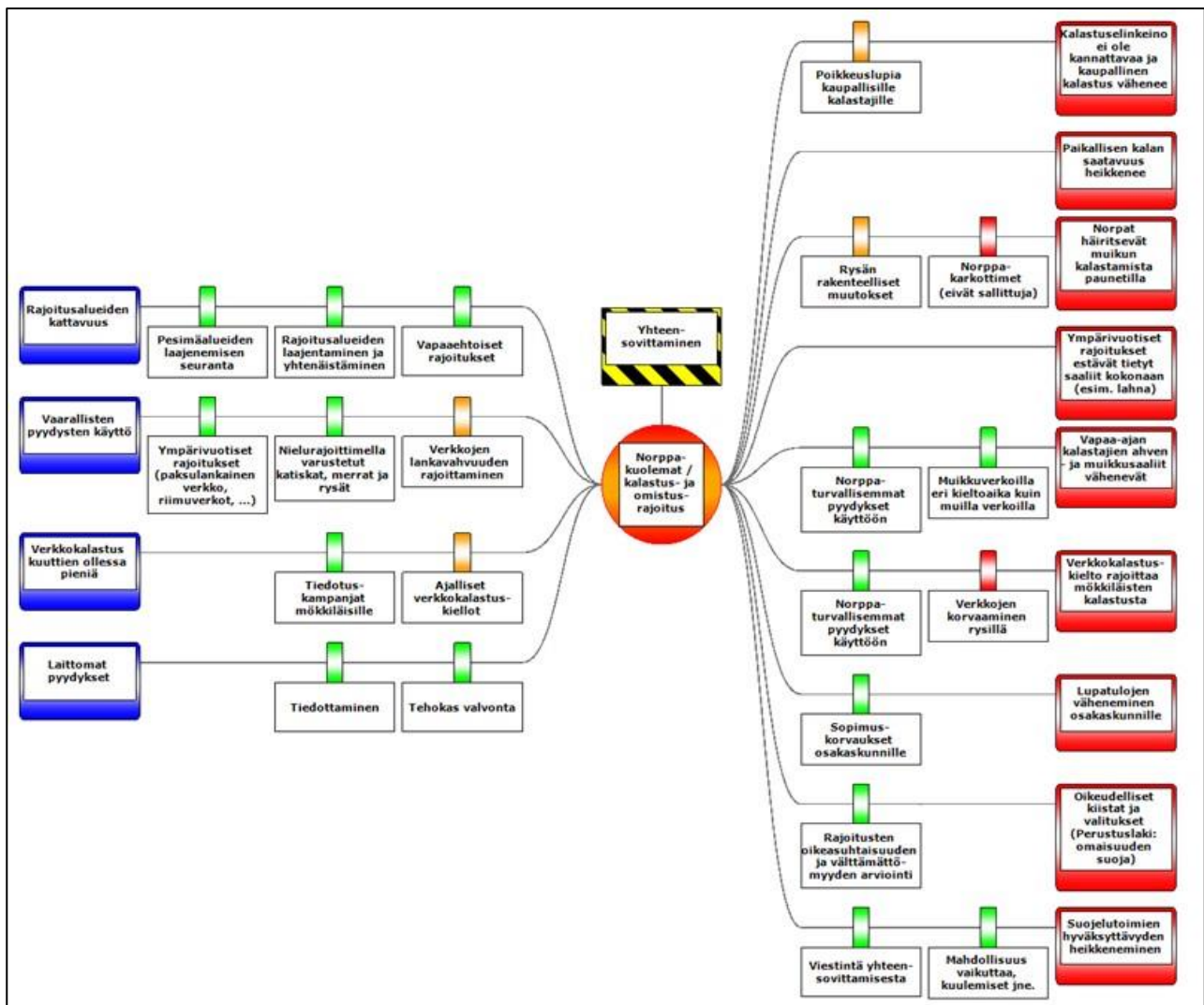

Kuva 15. Kuulemistilaisuuksien keskusteluosion keskeinen ajatus.

Kuulemistilaisuuksien keskusteluosio

Keskustelua ohjattiin riskienhallinnan BowTie-työkalun avulla (kuva 16). Se visualisoi asioiden syy–seuraus-suhteita ja tapahtumaketjuja sekä niiden suojauksia. Keskustelu kohdennettiin toisaalta sivusaaliskuolemien ehkäisemiseen ja toisaalta kalastamisen ja omistamisen rajoitusten vaikutusten minimointiin sekä näiden kahden syy–seuraus-suhteisiin.

Kuva 16. Keskustelua ohjaava yhdistetty mallinnus BowTie-menetelmällä. Vasemmalle kirjattu syy (sininen laatikko) voi johtaa norppakuolemiin (keskellä) ja toisaalta rajoitukset rajoittavat kalastusta ja omistamista johtaen seurauksiin oikealla (punainen laatikko). Tapahtumien etenemistä pyritään estämään suojausilla, joiden värit kuvaavat niiden toimivuutta. Aineisto, Trustiikki Oy.

Keskustelun aiheet:

- Kalastusrajoitusalue 2026–2031
- Ympärivuotiset kalastusrajoitukset
- Verkkokalastuskiellon ajankohta
- Muikkuverkot
- Norppaturvallisen kalastuksen kehittäminen, mitä vielä tehtävissä?

Keskustelua käytiin kaikissa kuulemistilaisuuksissa aktiivisesti, asiallisesti ja pääasiassa yhteistyön hengessä. Keskusteluihin osallistuivat muun muassa kaupalliset kalastajat, kotitarve- ja vapaa-ajankalastajat, mökkiläiset sekä ympäristö- ja luonnonsuojelujärjestöjen, kalatalousalueiden ja osakaskuntien edustajat. Keskusteluissa korostui tarve löytää tasapaino norppakannan suojelun ja kalastuksen välillä. Suurin osa osallistujista kannatti nykyisiä rajoituksia, ja lisäkiristyksiin etenkin verkkokalastuskiellon ajankohdan osalta suhtauduttiin varauksella. Rajoitusalueiden laajennuksia pidettiin perusteltuina norppakannan

levittäytyessä. Norppaturvallisten pyydysten kehittäminen ja vapaaehtoisuuteen perustuva yhteistyö nähtiin avainasioina.

Kannan kasvuun ja suojelun tavoitteisiin liittyvä epävarmuus sekä paikallisten elinkeinojen turvaaminen olivat toistuvia huolenaiheita. Useissa puheenvuoroissa todettiin, että norppakanta on kasvanut ja suojelutoimet ovat olleet menestyksekkäitä. Samalla pohdittiin, mikä on "riittävä" suojelun taso ja milloin rajoituksia voisi purkaa. Toisaalta suojelijat korostivat, että kalanpyydyskuolleisuus on edelleen liian suurta norppakannan kasvun kannalta. Kannan seurantaan ja kuolleisuuden arviointiin liittyen keskustelua herätti erityisesti kalanpyydyskuolleisuuden arvioinnissa käytetty kolminkertainen kerroin ilmoitettuihin sivusaaliskuolemiin.

Eniten keskusteluissa esillä olleet asiat:

- Verkkokalastusrajoitusten ajankohta (erityisesti heinäkuu)
- Norppaturvallisten pyydysten kehittäminen ja käytännön haasteet
- Rajoitusalueiden laajuus ja perustelut
- Norppakannan kasvu ja suojelun tavoitteet
- Kalastuksen merkitys paikallisille ja vapaaehtoisuuden korostaminen
- Tiedottamisen ja valvonnan haasteet
- Pienpetojen ja ilmastonmuutoksen rooli norppakuolleisuudessa

Keskustelu ympärivuotisista kalastusrajoituksista

Osa koki, että ankkurointi voi vähentää norpan verkkoon kiinnijäämisen riskiä, jos verkko pysyy kireänä. Ankkurointia pidettiin kuitenkin turhana tai tehottomana, koska norppa voi silti jäädä kiinni ja vaatimukset ankkuroinnille ovat epäselvät. Valvontaa on vaikea toteuttaa. Tarvittaisiin selkeät ohjeet ja määritelmät (paino, kireys, kiinnitystapa), jotta valvonta ja käytäntö olisivat yhtenäisiä. Kuitenkin on huomioitava, että erityisesti vaadittavan verkon kireyden määrittäminen on käytännössä melko mahdotonta.

Verkon 0,17 mm lankavahvuus sai osin myönteisen vastaanoton kompromissina, mutta siihen liittyi myös huolia. Norppaturvallisuus ei ole täydellinen ja riski kuuteille säilyy. Kalastajille muutos olisi taloudellisesti suuri panostus. Olemassa olevat nykyisen määräyksen mukaiset verkot olisivat käyttökelvottomia. Lisäksi ohuimmat verkot (0,17 mm ja alle) ovat lyhytikäisiä, sillä ohuet verkot repeytyvät nopeasti. Koettiin myös, että isojen kalojen pyynnissä 0,17 mm lankavahvuus ei ole tarpeeksi kestävä.

Keskustelu verkkokalastuskiellon ajankohdasta

Kaikissa tilaisuuksissa heinäkuun verkkokalastuskiellosta käytiin vilkasta keskustelua. Suojelunäkökulmasta heinäkuun verkkokalastuskielto nähtiin kriittisenä norppakuolleisuuden vähentämiseksi. Kalastajien ja paikallisten näkökulmasta heinäkuu on tärkein kalastuskuukausi, jonka rajoittaminen koettiin kohtuuttomaksi. Esiin tuli myös pelko siitä, että pikkuhiljaa verkkokalastuskielto etenee ympärivuotiseksi. Valtaosa keskustelijoista ei halunnut kieltää verkkokalastusta heinäkuussa. Useissa tilaisuuksissa ehdotettiin muikkuverkoille omaa kieltoaikaa. Nykyisiin rajoituksiin oltiin pääosin tyytyväisiä, ja jatkuviin muutoksiin suhtauduttiin kriittisesti. Kompromissin ja selkeän, pitkäjänteisen linjan tarve nousi vahvasti esiin.

Keskustelu muikkuverkoista

Muikkuverkkokiellon ei haluttu jatkuvan heinäkuulle. Moni kannatti sitä, että muikkuverkoille olisi oma, lyhyempi kieltoaika, joka mahdollistaisi tärkeimmän sesongin hyödyntämisen. Heinäkuun kiellon nähtiin käytännössä lopettavan muiden, kuin kaupallisten kalastajien muikunpyynnin, mikä koettiin kohtuuttomaksi.

Keskustelu norppaturvallisen kalastuksen kehittämisestä

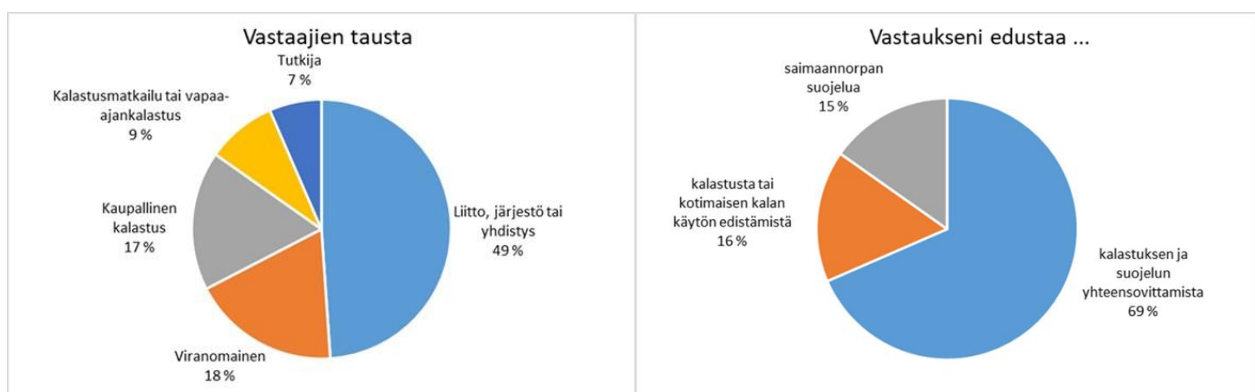
Norppaturvallisten pyydysten kehittäminen nähtiin tärkeänä, mutta käytännön haasteita on paljon: esimerkiksi rysien ja verkkojen kehitystyö, kustannukset ja käytettävyys vapaa-ajankalastajille. Keskusteltiin siitä, miten verkkojen ankkurointi ja rakenne vaikuttavat norppien turvallisuuteen, mutta yksimielisyyttä parhaista ratkaisuista ei löytynyt. Rysäkalastus nähtiin norppaturvallisempaan vaihtoehtona, mutta sen soveltuvuus vapaa-ajankalastukseen ja kustannukset herättivät kysymyksiä.

Kysely keskeisille organisaatioille ja kaupallisille kalastajille

Ennakkokysely toteutettiin 21.8.–15.9.2025 keskeisille organisaatioille ja Saimaan kaupallisille kalastajille. Kyselyn tavoitteena oli kerätä näkemyksiä kalastusrajoitusten kehittämiseksi seuraavalle viidelle vuodelle. Kyselykutsuja lähetettiin n 110 kpl, yhteen kutsuun saattoi vastata useampi eri henkilö, vastaajien henkilöllisyyttä ei tarkistettu ja saman henkilön oli mahdollista vastata useaan kertaan. Vastauksia kyselyyn saatiin 92 kpl. Osa vastauksista oli avoimia sanallisia vastauksia.

Vastaajien tausta

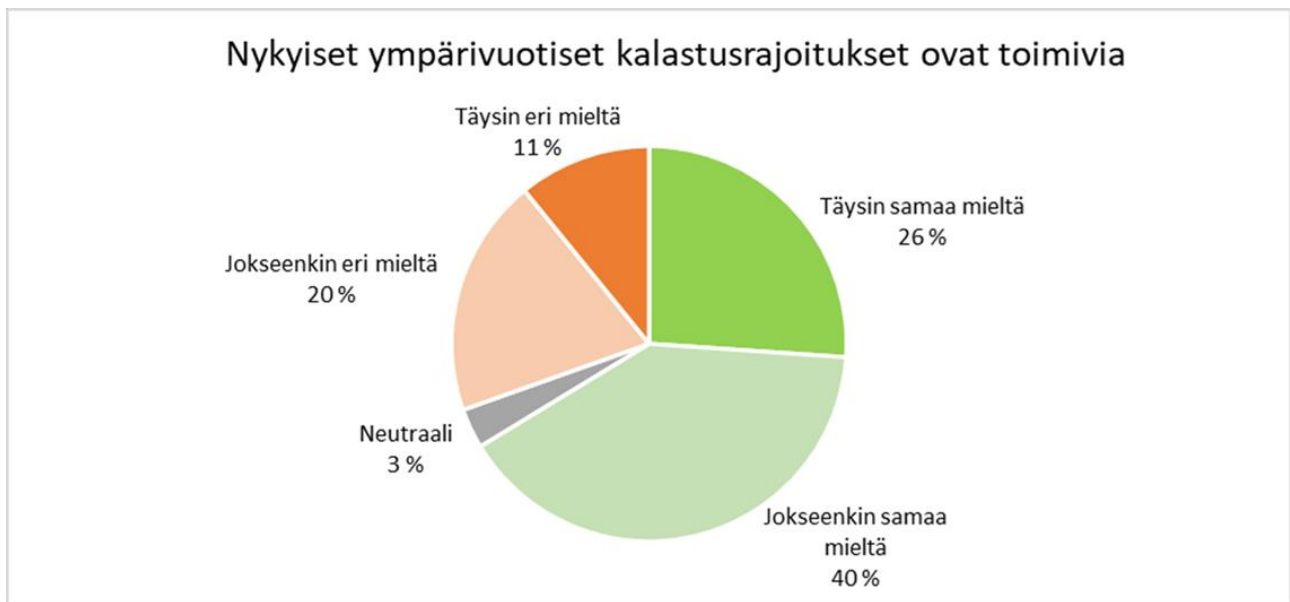
Noin puolet vastaajista edusti liittoa, järjestöä tai yhdistystä ja noin 17 % kaupallisia kalastajia. Suurin osa (69%) vastaajista koki edustavansa kalastuksen ja suojelun yhteensovittamista.

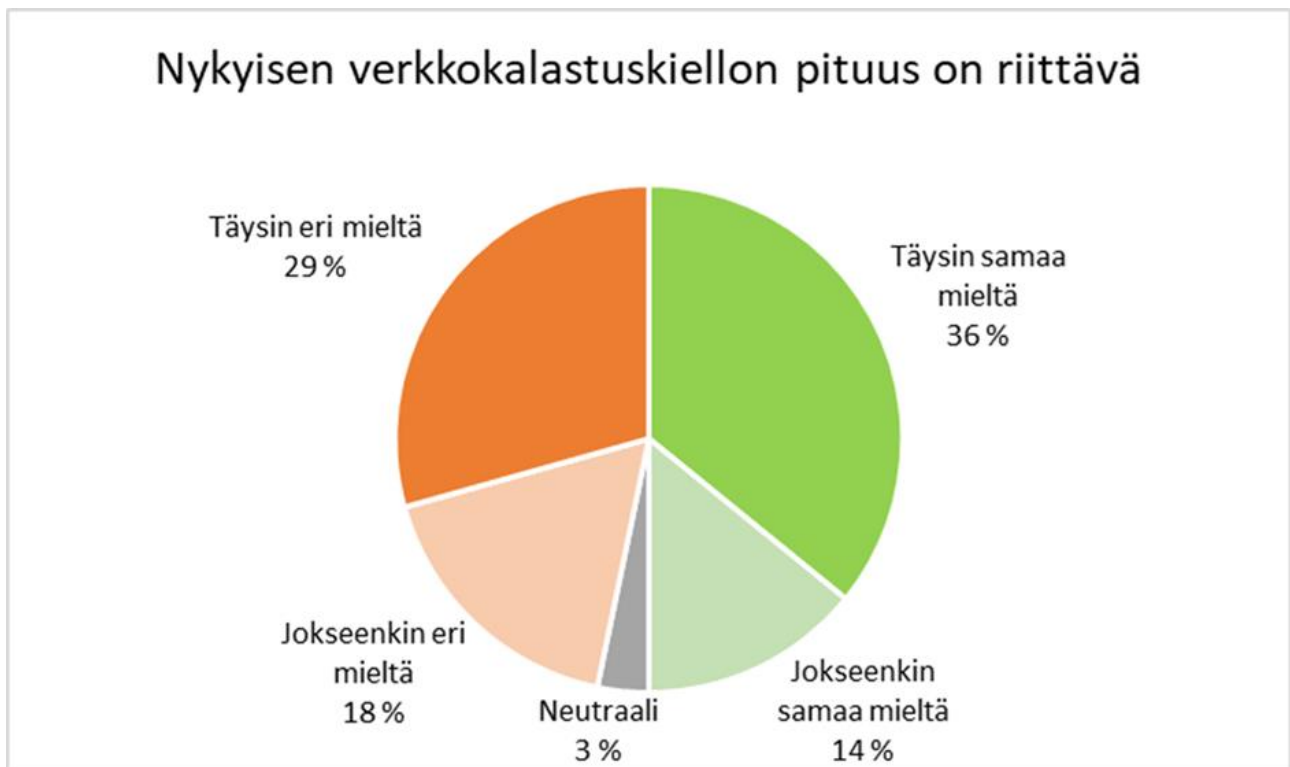
Kuvat 17–18. Keskeisille organisaatioille ja kaupallisille kalastajille osoitetun kyselyn vastaajakajakauma. n=92.

Tyytyväisyys nykyisiin rajoituksiin

Kyselyssä kysyttiin tyytyväisyyttä nykyisiin rajoituksiin kahdella kysymyksellä: ”Ovatko Saimaannorpan suojelun ja kalastuksen yhteensovittamisen näkökulmasta nykyiset ympärivuotiset kalastusrajoitukset toimivia?” ja ”onko saimaannorpan kuuttien suojelemiseksi asetetun nykyisen verkkokalastuskiellon pituus riittävä?” Vastauksien perusteella nykyisiä ympärivuotisia rajoituksia pidettiin toimivina (66 % Täysin tai jokseenkin samaa mieltä). Vastaus tukee sanallisten vastauksien kertomaa siitä, että yleisesti nykyisiin rajoituksiin on totuttu ja niiden kanssa on opittu toimimaan. Verkkokalastuskiellon pituus jakaa vastaajat melko tarkasti kahtia (50 % Täysin tai jokseenkin samaa mieltä).

Kuva 19. Vastaajien näkemys nykyisien ympärivuotisten rajoitusten toimivuudesta. n=92.

Kuva 20. Vastaajien näkemys nykyisen verkkokalastuskiellon pituudesta. n=92.

Verkkoliinan langan paksuus

Kaupallisilta kalastajilta kysyttiin, mitä verkon lankapaksuutta he käyttävät. Vastauksien perusteella kaupalliset kalastajat käyttävät lankavahvuutta maksimissaan 0,17 mm laajasti.

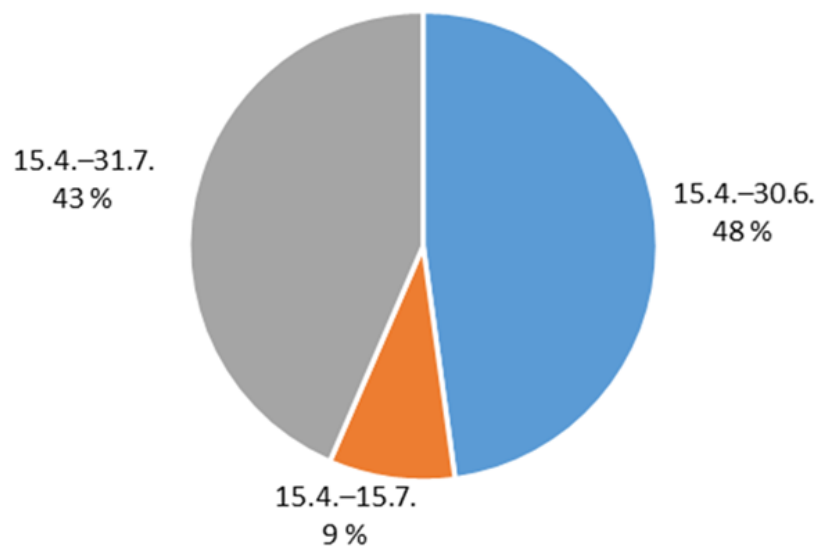

Kuva 21. Kaupallisten kalastajien käyttämät verkon langan paksuudet. n=16

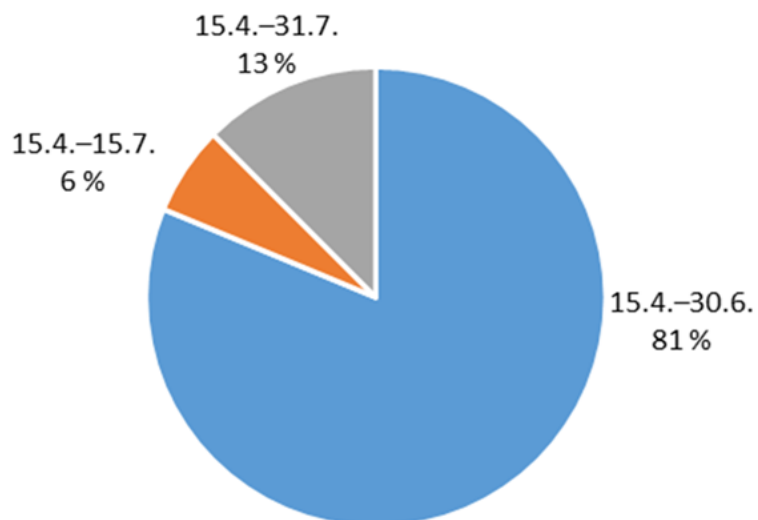
Verkkokiellon pituus

Verkkokiellon parasta pituutta muilla kuin muikkuverkoilla kysyttiin antamalla kolme eri vaihtoehtoa kiellon ajankohdaksi. Kaikkien vastaajien joukossa näkyy se, että puolet vastaajista haluavat heinäkuun olevan kieltoaikaa ja toinen puoli haluaa heinäkuun olevan rajoitusajan ulkopuolella. Kaupallisille kalastajille on tärkeää, että verkkokalastuskielto ei ulotu heinäkuulle.

Verkkokiellon pituus, kaikki vastaajat

Verkkokiellon pituus, kaupalliset kalastajat

Kuvat 22–23. Verkkokalastuskiellon paras ajankohta kaikkien ja kaupallisten kalastajien näkökulmasta. n=92 ja n=16.

Kansalaiskyselyn tulokset

Kansalaiskysely saimaannorpan suojelusta ja kalastuksen yhteensovittamisesta oli avoimena 15.10.–17.11.2025. Kyselystä tiedotettiin kuulemistilaisuuksien ilmoitusten yhteydessä. Kyselyyn saapui 4027 vastausta. Vastanneista 25 % omisti Saimaan alueelta asuinrakennuksen tai vapaa-ajan-asunnon. Saimaan verkkokalastajia oli vastaajissa 9 %.

Tulosten luotettavuudesta

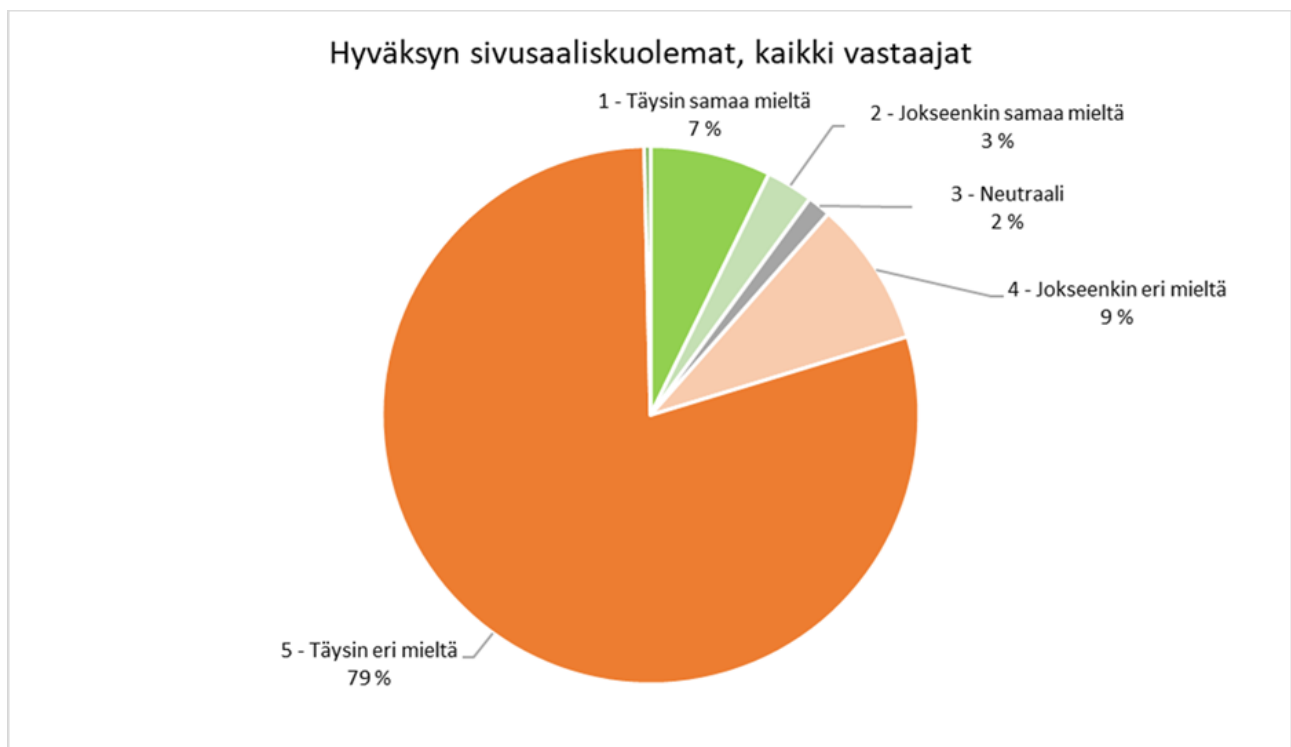
Vastauksia saatiin suuri määrä. Kun kysely on avoinna julkisessa internetissä ilman rajoituksia vastauksien suodattamisesta, tulokset eivät olekaan tilastollisesti luotettavia. Kyselyllä haluttiin hahmottaa laajemman joukon mielipidettä vapaamuotoisesti ja taustoittaa käytävää keskustelua ja tulevan asetuksen sisältöä. Tarkoitus ei ollut tehdä tarkkaa ja luotettavaa mielipidemittausta.

Vastaajien henkilöllisyyttä ei tarkastettu ja kyselyyn on voinut vastata vapaasti valiten roolin ja antamalla näkemyksensä kyseltäviin asioihin. Sama vastaaja on voinut vastata useaan kertaan.

Vastaukset jakautuivat koko kyselyn ajalle, joskin kaksi selkeää piikkiä vastauksista löytyi. 62 % vastauksista annettiin kahdessa erillisessä kahden päivän jaksossa eli yhteensä neljän päivän aikana (vastauspäiviä oli yhteensä 27). Piikit eivät ajoittuneet kyselyn julkaisuhetkiin.

Sivusaaliskuolemien hyväksyminen

Kysyttiin, hyväksytäänkö nykyisen kalastuksen aiheuttama sivusaaliskuolleisuus saimaannorpille. Kaikkien vastanneiden keskuudessa sivusaaliskuolemien hyväksyttävyys on selkeästi kielteinen. Verkkokalastajat puolestaan näkevät asian kalastuksen yhteensovittamisen näkökulmasta hyväksyttävänä riskinä.

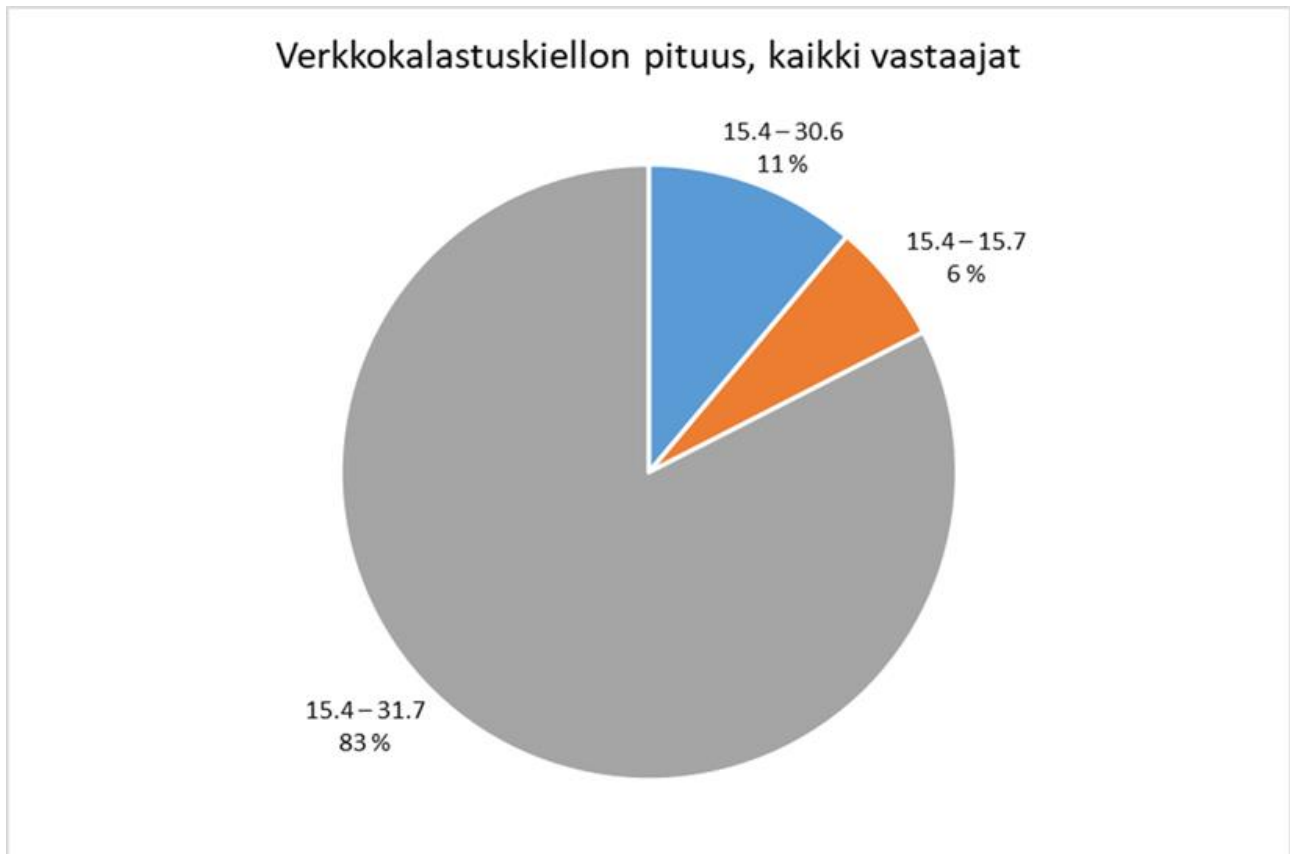
Kuva 24. Sivusaaliskuolemien hyväksyttävyys kaikkien vastaajien joukossa. n=4027.

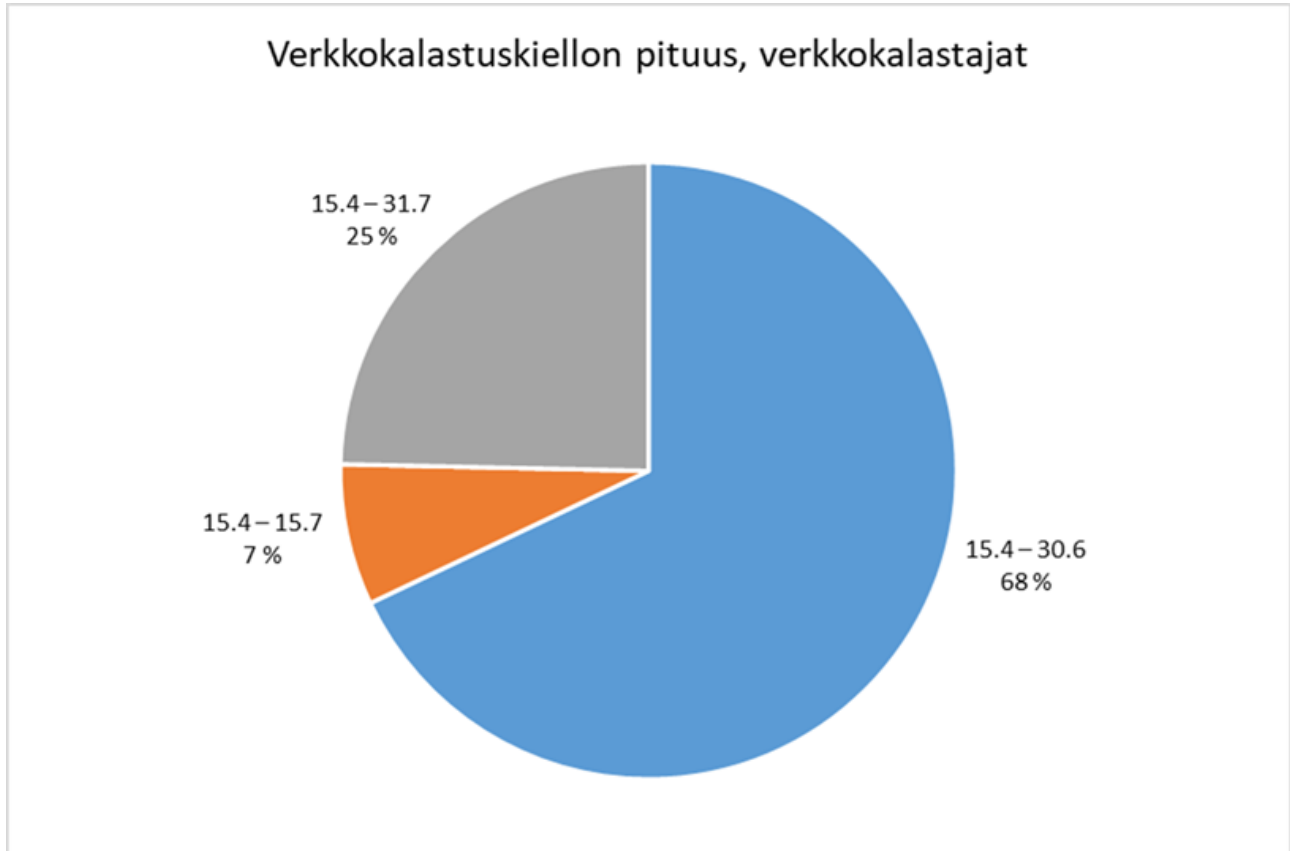
Kuva 25. Sivusaaliskuolemien hyväksyttävyys verkkokalastajien joukossa. n=365.

Verkkokalastuskiellon pituus

Verkkokiellon parasta pituutta muilla kuin muikkuverkoilla kysyttiin antamalla kolme eri vaihtoehtoa kiellon ajankohdaksi. Kansalaiskyselyssä kaikkien vastaajien vastauksissa näkyy toivomus ulottaa verkkokalastuskielto heinäkuulle. Verkkokalastajien vastauksissa puolestaan kieltoa ei haluta ulottaa heinäkuulle.

Kuva 26. Verkkokalastuskiellon pituus, kaikki vastaajat. n=4027.

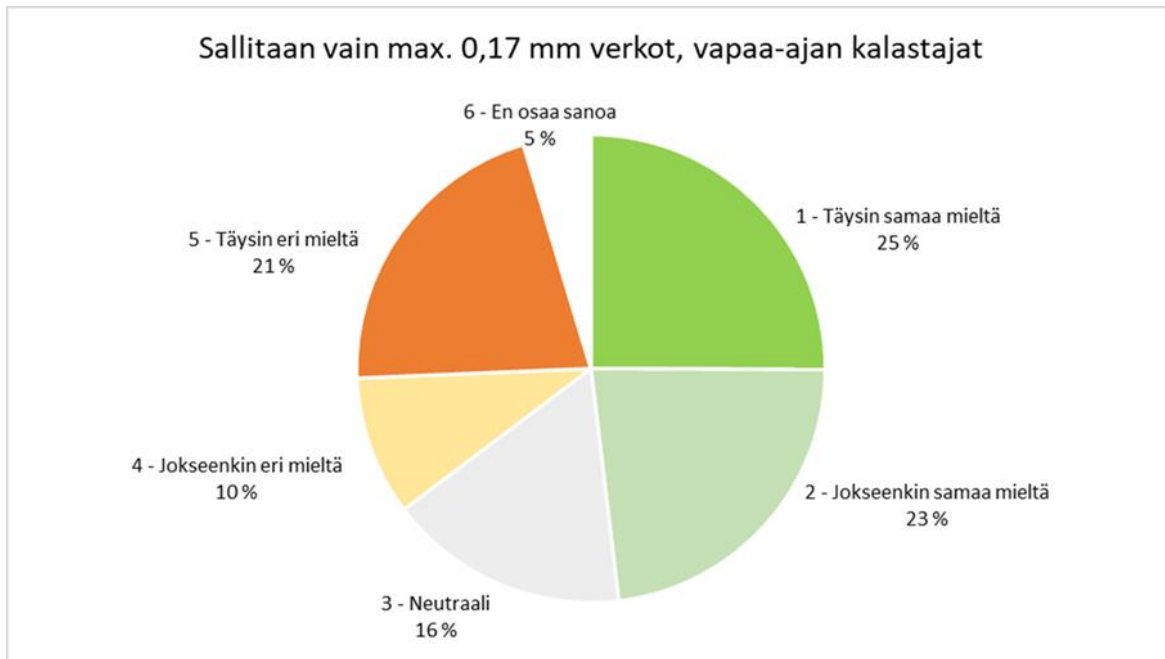

Kuva 27. Verkkokalastuskiellon pituus, verkkokalastajat. n=365.

Verkkoliinan langan paksuus

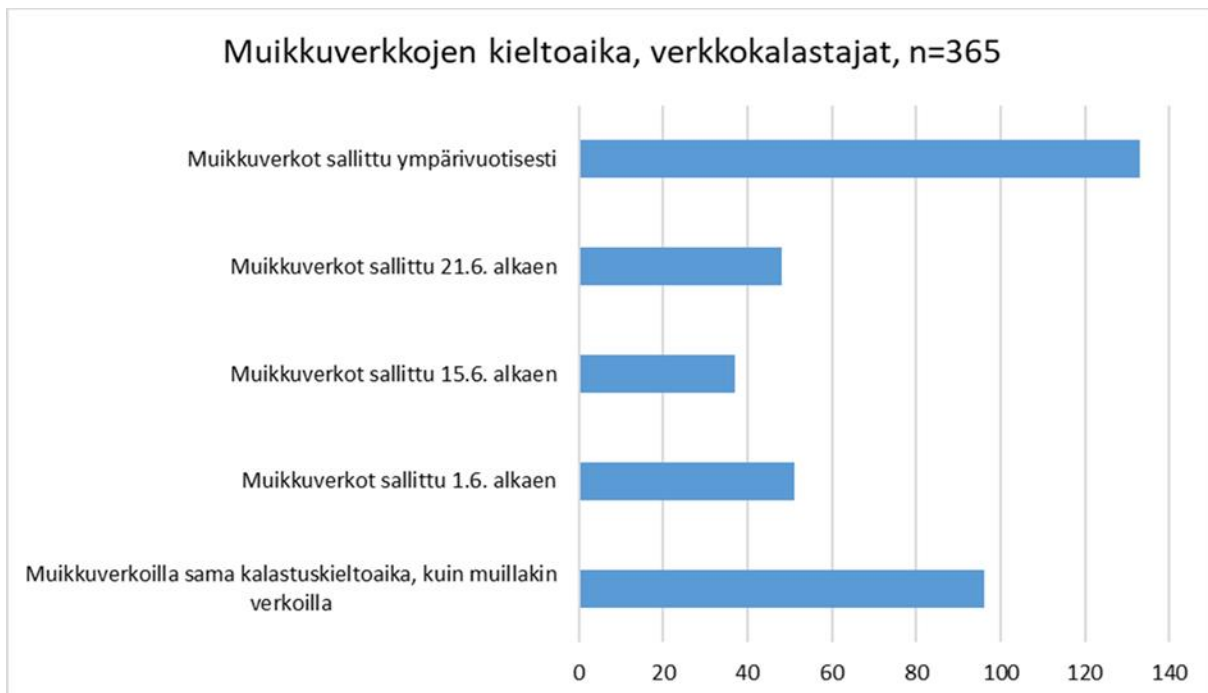
Verkon lankavahvuuden yksinkertaisemman määrittelyn avuksi haettiin mielipide vapaa-ajan kalastajilta. Vastaukset hajaantuvat suhteellisen tasan ja selkeää mielipidettä ei pysty näkemään.

Kuva 28. Vapaa-ajan kalastajien mielipide, sallitaanko vain max. 0.17 mm lankavahvuus. n=343.

Muikkuverkon kieltoaika

Muikkuverkkojen kieltoaikaa kysyttiin ja verkkokalastajat vastasivat seuraavasti.

Kuva 29. Vastauksien perusteella suurin osa sallisi muikkuverkot ympärivuotisesti. Suuria eroja tarkempien päivämäärien välillä on vaikea nähdä.

Lähteet

- Jounela, P., Auttila, M., Alakoski, R., Niemi, M., Kunasranta, M. (2024). Effects of fishing restrictions on the recovery of the endangered Saimaa ringed seal (*Pusa hispida saimensis*) population. PLoS ONE 19(12): e0311255. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0311255>
- Jounela, P., Sipilä, T., Koskela, J., Tiilikainen, R., Auttila, M., Niemi, M., & Kunasranta, M. 2019. Incidental bycatch mortality and fishing restrictions: impacts on juvenile survival in the Endangered Saimaa ringed seal *Pusa hispida saimensis*. Endangered Species Research 38: 91–99.
- Keskinen T., Rahikainen M. (2025). Kaupallinen kalastus sisävesillä 2025. Luonnonvarakeskus. Julkaisematon.
- Keskinen T. (2025). Vapaa-ajan kalastus 2025. Luonnonvarakeskus. Julkaisematon.
- Keskinen T. (2025). Kalastus Saimaalla 2024–2025. Luonnonvarakeskus. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 2025. Julkaisematon.
- Keskinen T. (2025). Norppaturvallisempien kaltereiden vaikutus rysän pyytävyyteen Saimaalla. Luonnonvarakeskus. Julkaisematon.
- Kolari, I., Eskelinen, P., Auvinen, H., Hirvonen, E., Jounela, P. & Moilanen, P. 2018. Vapaa-ajan kalastus Saimaalla 2014–2015. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 32/2018.
- Luonnonvarakeskuksen tilastotietokanta. <https://statdb.luke.fi/PXWeb/pxweb/fi/LUKE/>.
- Marjomäki, T.J., Keskinen, T., Karjalainen, J. 2016. The potential ecologically sustainable yield of vendace (*Coregonus albula*) from large Finnish lakes. Hydrobiologia 780 (1), 125134.
- Metsähallitus, luontopalvelut. Saimaannorpan syntyvyys- ja kanta-arviot sekä kuolleisuustilastot. <https://www.metsa.fi/suojelu-ja-hoito/lajien-suojelu/saimaannorppa/norppakannan-seuranta/>
- Pokki, H., Pellikka, J., Eskelinen, P., & Moilanen, P. (2020). Regional fishing site preferences of subgroups of Finnish recreational fishers. Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism. <https://doi.org/10.1080/15022250.2020.1860814>
- Saimaannorpan suojelun ja kalastuksen yhteensovittaminen 2026–2031. (2025). Alueelliset kuulemistilaisuudet Puumala, Rääkkylä, Taipalsaari ja Savonlinna. Keskustelujen muistiinpanot.
- Saimaannorpan suojelun ja kalastuksen yhteensovittaminen 2026–2031. (2025). Kysely keskeisille organisaatioille ja kaupallisille kalastajille.
- Saimaannorpan suojelun ja kalastuksen yhteensovittaminen 2026–2031. (2025). Kansalaiskysely.
- Saimaannorppa ja kalastus seurantaryhmä 2015. Työryhmämuistio 2015:4: Saimaannorppa ja kalastus -seurantaryhmän raportti. Maa- ja metsätalousministeriön julkaisut.
- Saimaannorppa ja kalastus -työryhmä 2021. Saimaannorppa ja kalastus -työryhmän raportti. Maa- ja metsätalousministeriön julkaisut 2021:1.
- Virtanen, J., Setälä, J., Saarni, K. & Honkanen, A. 2003. Multiplicative Effects of the Fishery Industries in Finland: An Input-Output Approach. The European Association of Fisheries Economists. The Fifteenth Annual Conference of the European Association of Fisheries Economists. Brest 15–16 May 2003.
- Ympäristöministeriö 2017: Saimaannorpan suojelun strategia ja toimenpidesuunnitelma 2017.
- Ympäristöministeriö 2022: Saimaannorpan suojelun strategia ja toimenpidesuunnitelma 2022.

Liitteet

Liite 1. Verkkoihin kuolleiden saimaannorppien määrät eri kuukausina vuosina 2000–2010.

Kuukausi	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2000-2010
Tammi	0	1	1	0	0	0	3	0	0	0	1	6
Helmi	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	3
Maalis	0	0	1	1	2	0	0	0	0	0	0	4
Huhti	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	3
Touko	0	1	2	0	1	2	1	2	1	1	0	11
Kesä	0	0	0	3	0	1	1	1	0	1	1	8
Heinä	1	0	1	0	0	0	0	0	0	2	1	5
Elo	0	0	0	0	0	2	0	1	1	0	0	4
Syys	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Loka	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Marras	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Joulu	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	3
Ei tiedossa	3	1	0	0	2	0	0	1	1	0	0	8
Yhteensä	5	4	7	5	6	5	5	6	4	6	4	57

Liite 2. Verkkoihin kuolleiden saimaannorppien määrät eri kuukausina vuosina 2011–2020.

Kuukausi	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2011-2020
Tammi	0	0	2	0	0	0	0	1	0	0	3
Helmi	0	0	1	1	1	0	0	0	0	2	5
Maalis	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	2
Huhti	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Touko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kesä	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Heinä	1	4	2	2	2	1	2	2	5	1	22
Elo	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	2
Syys	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	2
Loka	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Marras	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2
Joulu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ei tiedossa	2	3	2	2	0	3	0	0	1	0	13
Yhteensä	3	7	7	6	4	5	7	5	6	3	53